

Amnesty press

NR 4
2024

ISSA AMRO

VÄGRAR BÖJA SIG

Han har arresterats, trakasserats, kidnappats, misshandlats och åtalats. För ickevåldsaktivisten i Hebron är försvaret av palestiniernas mänskliga rättigheter inte ett val, utan en nödvändighet.

SIDAN 12

Krympande demokrati – tyvärr ständigt aktuellt

”**P**recis innan den här tidningen ska skickas till tryck, händer något. Plötsligt släpps ett hundratal gripna ur fängelse i Venezuela. Frilansjournalisten **Linnea Fehrm**, som har skrivit ett stort reportage om anhöriga till de som fängslats efter presidenten **Nicolás Maduro** påstådda valvinst den 28 juli, får fatt på **Sara** och **Isbelis** som hon intervjuat. De väntade utanför fängelset men deras anhöriga släpptes inte.

Reportaget om Venezuela finns redan publicerat på [amnestypress.se](https://www.amnestypress.se). När det här numret av Amnesty Press kommer hem till er, kan läget i landet ha förändrats. Internationella medier spekulerar om orsaken till frisläppandet av fångar beror på att Maduro fruktar en kommande **Trump**-regering. I Venezuela manar oppositionen till nya massdemonstrationer.

MER KONSTANT, men ändå unik, är rättegången mot Lundin Oil som fortsätter i Stockholms tingsrätt. Den har pågått sedan den 5 september 2023 och det är första gången svenska företagsledare ställs inför rätta för medhjälp till grovt folkrättsbrott. Den 10 december ska **Ian Lundin** höras i rätten.

Det här numret handlar även om Am-

FOTO: STEFAN BOHLIN

IRA MALLIK
Chefredaktör

Ira Mallik

nesty International: Om nya Ukrainacheffen **Veronika Velch** som påbörjat arbetet med att återuppbygga verksamheten och förtroendet för Amnesty, på plats i landet. Och om svenska Amnesty, där beslutet att mer resurser ska gå till den globala rörelsen har lett till nedskärningar och uppsägningar. Amnesty Press kommer finnas kvar som en journalistiskt oberoende medlemstidning, men får en besparing. I nästa nummer som kommer den 7 mars, blir det mer besked om det.

MER UPPGIGGANDE ÄR att flera läsare hört av sig med positiv respons om förra numrets tema om demokrati och autokrativering. Ett ständigt aktuellt ämne, tyvärr. I ett försök att peppa upp mig läser jag den amerikanska historieforskaren **Timothy Snyders** tunna skrift: *Om tyranni*. Den innehåller tjugolärdomar för att stå emot angrepp på demokrati och rättigheter. Alla är inte jättebra. Men de två första: 1) Lyd inte i förväg 2) Försvara de demokratiska institutionerna, följer med in i nästa år.

AMNESTY PRESS är ett forum för information och diskussion kring mänskliga rättigheter samt de områden som faller inom ramen för Amnestys globala och övergripande prioriteringar. Amnesty Press leds av en självständig redaktör som också är ansvarig utgivare. Artiklar representerar inte nödvändigtvis Amnestys åsikter. Det gäller även annonsmaterial, till exempel bilagor. Amnesty Press utges av Amnesty International, svenska sektionen.

REDAKTION: Ira Mallik, redaktör och ansvarig utgivare.
GRAFISK FORM/AD: A4/Lotta Lundin.
REPRO: A4/Lotta Lundin.
ADRESS: Box 4719, 116 92 Stockholm.
TELEFON: 08-729 02 00, fax: 08-729 02 01.
E-POST: ap@amnesty.se
SVENSKA SEKTIONEN: Plusgiro 900072-0, bankgiro 900-0720.
HEMSIDA: [amnestypress.se](https://www.amnestypress.se)
PRENUMERATION: 250 kr.

TRYCKERI: Stibo Complete.
PRESSLÄGGNING 4/2024: 26 november. Utkommer med fyra nummer 2024.
MANUSSTOPP 1/2025: 24 januari.
HOS LÄSARNA: 7 mars 2025.
ISSN: 0284-7108. Detta nummer trycks i 68 163 exemplar.
ANNONSER: annonser@amnesty.se
Ämne: Annonser
OMSLAG: Joakim Medin.

DELAD STAD. Israeliska soldater i Issa Amros hemstad Hebron. FOTO: JOAKIM MEDIN

12

FOTO: CHARLIE OLOFSSON

På plats i Ukraina

8 Veronika Velch är ny Amnestychef i Ukraina. Nu vill hon återupprätta förtroendet för organisationen i det krigsdrabbade landet.

Väntan i Venezuela

24 Anhöriga kämpar för sina släktingar som fängslats efter valet i somras. Men de är rädda.

DESSUTOM

6

GODA NYHETER
Livstecken från belarusiska Maria Kolesnikova.

30

NU
Domar mot demokratikämpar i Hongkong

50

TILLBAKABLICKEN
Om invasionen av Östtimor och en general som blev president.

Nedskärningar på svenska Amnesty

34 Mer pengar till den globala rörelsen innebär uppsägningar och besparingar i Sverige. Hur påverkas medlemmarna?

Följetongen Lundin Oil

38 Rättegången mot Lundin-företrädarna har pågått i mer än ett år. Amnesty Press rapporterar från radiooperatören Stephen Gatlueng Kouhs vittnesmål.

Sherri – abortflykt

48 Ny bok om en historisk abortflykt till Sverige, och ett USA där kvinnor tvingas fly på nytt.

28 JULI. Kvinnorättsaktivister demonstrerar mot lagändring på Tahrirtorget i Bagdad.

عصر الجوارح والى
ولن تقبل أن تعامل المرأة كالعبيد
منظمة حرية المرأة في العراق

كلا
لمقترع تعديل قانون
الأحوال الشخصية رقم
١٩٥٠ ٨٨
منظمة حرية المرأة في العراق

كلا
القائمات
لتنظيم
رؤس العراق

Protester mot barnäktenskap

IRAK Sedan i somras har irakiska aktivister protesterat mot förslaget om en förändrad familjelagstiftning, som skulle innebära att barnäktenskap för flickor så unga som nio år legaliseras. Flera framstående kvinnliga ledamöter i det irakiska parlamentet har också gått emot förslaget, som startat en intensiv debatt i landet.

De shiamuslimska ledamöter som driver på för lagändringen anses ha ett gynnsamt parlamentariskt läge och en omröstning väntas

inom kort, rapporterar flera medier.

Dagens civila lagstiftning från 1959 omfattar alla oavsett religion. Förslaget innebär att religiösa råd ges makt över familjerätten, vilket betyder att kvinnor och barn kan fråntas grundläggande rättigheter och skydd kring äktenskap, skilsmässa, arv, vårdnadsfrågor.

Amnesty International kräver att lagändringen förkastas och att parlamentet istället stärker det lagliga skyddet för kvinnor när det kommer till våld och våldtäkt inom äktenskapet. ■■■■

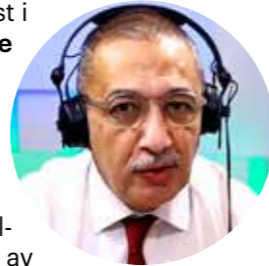
Supportrar till regeringspartiet BJP håller upp en bulldozer under en manifestation i delstaten Uttar Pradesh.

Rättsskipning med bulldozer olaglig

INDIEN Högsta domstolen i Indien förbjuder rivningarna av hem och byggnader som en form av bestraffning för påstådda brott. Förstörelsen har riktats främst mot muslimers egendom och har varit hett omdebatterad i Indien och kallats "bulldozer-justice". Rivningarna har skett i städer och delstater där hindunationalistiska BJP dominerar politik och myndigheter. Amnesty International, som i två rapporter har dokumenterat den godtyckliga förstörelsen som ett led i en kampanj mot religiösa minoriteter, välkomnar beslutet. ■■■

Journalist släppt i massbenådning

ALGERIET En framträdande journalist i Algeriet, **Ihsane El Khadi**, har släppts i samband med att 4 000 fångar benådades för att högtidlighålla 70-årsdagen av starten på självständighetskriget mot Frankrike. El Khadi rapporterade från demokratiprotesterna 2019 och dömdes 2023 till fem års fängelse. Amnesty och Reportrar utan gränser har sedan gripandet 2022 krävt att han ska frigges. ■■■

Maria Kolesnikovas pappa på besök i fängelset 12 november. Innan dess hade hon inte hörts av eller tillåtits besök sedan februari 2023.

Livstecken från fångenskapen

BELARUS Den fängslade oppositionspolitikern och aktivisten **Maria Kolesnikova**, som inte setts till på 20 månader har fått ta emot besök i fängelset av sin pappa. Det är det första livstecknet på nästan två år. Kolesnikova dömdes till 11 års fängelse 2021.

Efter att protesterna i Belarus 2020 brutalt slagits ned, greps hon och fördes till gränsen i ett försök att få henne att lämna landet. Hon rev då sönder sitt pass.

Bilden postades först på appen Telegram av den tidigare regimkritiska journalisten **Roman Protasevitj**, som nu arbetar för regimen, enligt BBC. Det finns inga uppgifter om hennes hälsotillstånd, eller varför ett besök nu tillåtits. Maria Kolesnikovas syster Tatsiana har också delat bilden.

Maria Kolesnikova är en av de samvetsfångar som är med i Amnestys kampanj "Skriv för frihet" som pågår just nu. ■■■

Aborträttsaktivister i Washington DC visar sitt missnöje med Trump efter presidentvalet.

Abortsegrar i USA – trots allt

USA Trumps valvinst var inte någon seger för aborträtten. Tvärtom. Men samtidigt röstade invånarna i sju amerikanska delstater för att utvidga och skydda aborträtten, som numera avgörs på delstatsnivå. Arizona, Missouri, Montana och Colorado var några av de stater som genomförde folkomröstningar om abortfrågan – och säkrade rätten att bestämma över den egna kroppen – två år efter att det nationella skyddet för aborträtten togs bort. ■■■

Samkönade äktenskap i sikte

JAPAN Högsta domstolen har för andra gången slagit fast att förbudet mot samkönade äktenskap bryter mot grundlagen. Detta ses som ett steg i rätt riktning för en framtida lagändring. ■■■

”Vi inleder med att beklaga djupt till alla dem som blivit orättvist behandlade”

Norska Stortinget bad den 12 november samerna om ursäkt för förnorskningpolitiken. I somras publicerades en stor rapport från Sannings- och försoningskommissionen. ■■■

Fängslades efter dotterns fredsteckning - nu är han fri

RYSSLAND **Aleksej Moskaljov**, pappan till skolflickan som ritade en fredsteckning, har släppts ur fängelset. Den 13-åriga dotterns teckning med bomber som faller över en gråtande familj i Ukraina rapporterades till myndigheterna av skolan. Det ledde till

en utredning av familjen och i mars 2023 dömdes pappan till två års fängelse för att ha förtalat den ryska armén på sociala medier. Han sändes till en straffkoloni och dottern placerades först på barnhem, sedan hos sin mamma. Far och dotter har nu återförenats. ■■■

Aleksej Moskaljov återförenas med dottern Masja efter att han släppts ur fängelse.

AMNESTYS NYA CHEF I UKRAINA:

”Vi ska skydda mänskliga rättigheter i kriget”

I våras blev **Veronika Velch** ny chef för Amnesty Ukrainakontor. Nu håller hon på att bygga upp närvaron på plats på kontoret i Kiev som varit stängt. En viktig uppgift blir att försöka nå ukrainska krigsfångar som hålls fängslade i Ryssland – en annan att återställa förtroendet för Amnesty i landet.

TEXT: CHARLIE OLOFSSON

Veronika Velch ställer upp sig för bild utanför Filmhuset i Stockholm:
– När jag sökte det här jobbet sa vissa att det var ett självmordsuppdrag, men jag vill vara med och bygga upp kontoret igen för jag tror verkligen att det behövs. Amnesty kan spela en väldigt viktig roll i att skydda de mänskliga rättigheterna nu under kriget, säger hon.

Det är en sårig historia hon anspelar på. Den 4 augusti 2022 publicerade Amnestys internationella sekretariat ett förlängt pressmeddelande som orsakade en kritik-

storm mot organisationen. Det hade rubriken: *Ukrainas krigstaktik försätter civila i fara* och innehöll en kartläggning som visade att den ukrainska armén hade upprättat militära baser och använt vapensystem i tätbefolkade bostadsområden. Något som bryter mot krigets lagar.

Pressmeddelandet tolkades som ett stöd för Rysslands anfallskrig. Ukrainas president **Volodymyr Zelenskyj** gick ut med hård kritik. Sedan gick allt snabbt. Chefen för Amnestys kontor i Ukraina, **Oksana Pokaltjuk**, avgick i protest och i Sverige valde 3 000 medlemmar att lämna organisationen.

VERONIKA VELCH SKRÄDER inte orden när hon beskriver händelserna:

– Det var verkligen en skandal, både att man gick ut med anklagelser som inte var underbyggda och att det lokala kontoret inte involverades mer. Krishantering som följde tycker jag är en skandal i sig. Jag tycker att man snabbare borde gått ut och bett om ursäkt, och inte bara satt igång en lång utvärdering. Då hade konsekvenserna ➤

PRESSMEDDELANDET OM UKRAINA

DEN 4 AUGUSTI 2022 publiceras det förlängda pressmeddelandet om att civila försatts i fara genom att ukrainska armén upprättat baser och använt vapensystem i tätbefolkade bostadsområden. I 19 städer och byar hade detta dokumenterats. Kritiken mot Amnesty som följde handlade främst om att pressmeddelandet legitimerat de ryska angreppen mot Ukraina, men även vissa slutsatser i underlaget ifrågasattes. Den 12 augusti 2022 meddelade Amnesty International att en extern utredning av beslutsvägar och arbetsmetoder ska göras.

FOTO: CHARLIE OLOFSSON

TROTS KRIGET. Veronika Velch understryker att det inte finns några säkra platser i Ukraina, men anser att Amnesty ska finnas på plats.

➤ kanske inte blivit så stora, säger hon.

I maj 2023 publicerades en oberoende utredning, som visade att Amnesty International hade dragit för långtgående slutsatser i kritiken mot Ukraina. Amnesty bad om ursäkt för hur pressmeddelandet var formulerat.

Även om hennes kritik mot Amnesty Internationals hantering av krisen är skarp, är Veronika Velch övertygad om vikten av att Amnesty åter bygger upp sin verksamhet i Ukraina. Organisationen behövs på plats.

Hur gör ni för att bygga upp förtroendet för Amnesty International igen, efter krisen 2022?

– Att återöppna kontoret var ett viktigt första steg. Att vi som jobbar på kontoret är en del av den lokala kontexten och delar erfarenheter med andra ukrainare tror jag har betydelse. En i teamet är veteran, flera av kvinnorna har makar vid fronten, inklusive jag själv, och en i teamet blev nyligen inkallad till armén. Nu handlar det bara om att fortsätta jobba, och det finns mycket att göra. Att kontoret har legat nere innebär tre förlorade år.

Veronika Velch är född i Ukraina men de senaste tio åren har hon bott och arbetat i Washington DC. Hon är jurist och expert inom PR och politisk kommunikation. När hon fick uppdraget att leda Amnestys Kievkontor bestämde hon sig för att återvända till hemlandet.

– Det har varit ett krav från min sida att

alla i teamet ska vara i Ukraina. Jag tror att det är nödvändigt för att vi ska kunna följa vad som händer.

Kändes det säkert att flytta tillbaka?

– Nej. Det finns inga säkra platser i Ukraina. Det tycker jag är viktigt att vara tydlig med, inte minst eftersom det på vissa håll ges en bild till ukrainska flyktingar att det skulle vara säkert att återvända, för det stämmer inte. Vissa vill betrakta en del regioner som säkrare än andra, men inte ens områden som Lviv, som ligger nära gränsen till Polen, är immuna. Vi vet att en hel familj, en mamma och hennes tre döttrar, blev dödade där i september under en urskillningslös attack.

Trots riskerna bedömer hon att det är nödvändigt för Ukrainas Amnestyteam att befinna sig i landet.

– Det finns en grundläggande tanke inom Amnesty om att vi ska vara på plats och dokumentera, och det är inte bara en fras vi slänger oss med utan det är så vi jobbar. Att ha ett lokalt kontor tror jag också är viktigt för att återskapa förtroendet för Amnesty i Ukraina.

Under sitt besök i Stockholm har Veronika Velch haft kontakt med Amnesty Sverige för att prata om möjliga samarbeten. Ett annat mål med besöket var att försöka nå ukrainska flyktingar i Sverige.

– Många känner att de är i ett slags limbo och jag vill hitta sätt att engagera dem. Jag tror att det kan hjälpa många om de känner att de gör något meningsfullt, och Amnesty behöver deras engagemang.

När Amnesty Press träffar Veronika Velch uppstår viss förvirring. Intervjun börjar i en hotelllobby, fortsätter under en bilresa och avslutas med ett seminarium på Stockholms filmfestival. Det visar sig att den ukrainska filmregissören **Oleg Sentsov**, tidigare samvetsfånge i Ryssland, är hennes man. Hans film *Real* från ukrainska fronten ska visas på filmfestivalen, och Veronika Velch kan behöva rycka in som tolk. Oleg Sentsov satt fängslad 2014-2019

och domen mot honom uppmärksammades i hela världen.

– Han dömdes till 20 års fängelse, men kom ut tidigare genom en fångutväxling. Det var innan vi träffades, men hans erfarenheter har ändå bidragit till mitt engagemang och till att jag ville jobba för Amnesty, säger Veronika Velch.

Krigsfångars situation är central för lokalkontorets arbete.

– Många tillåts inte ha någon som helst kommunikation med sina familjer, trots att det strider mot humanitär rätt. Inga brev, inga telefonsamtal, ingenting. Det är fruktansvärt för dem som sitter fängslade så klart, som blir isolerade, men det är också oerhört påfrestande för de anhöriga som undrar var deras familjemedlem är och om personen ens är i livet. Den ovissheten är förskräcklig, säger Veronika Velch.

Engagemanget för krigsfångars situation omfattar även ryssar som hålls fångna i Ukraina.

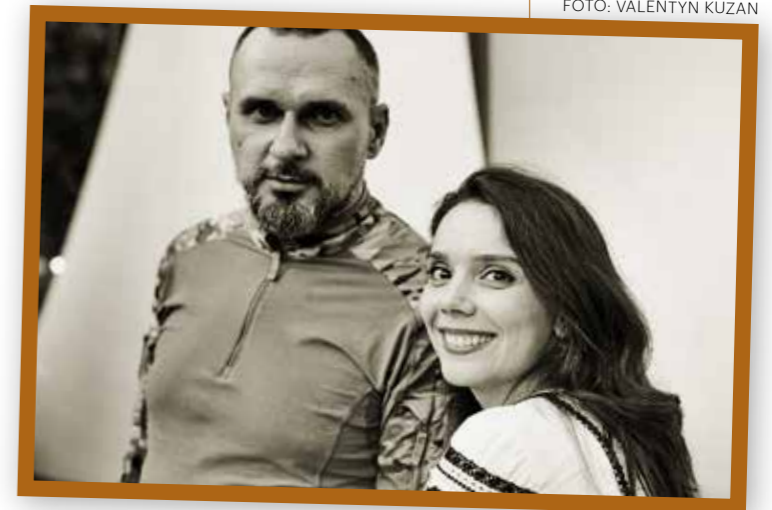
– Det är inte vi som träffar och intervjuar fångarna utan det gör en internationell Amnestyutredare men vi bistår på olika sätt. Självklart har de ryska krigsfångarna lättare att lita på en utredare som inte kommer från Ukraina. Att ha en internationell utredare ger också mer trovärdighet åt utredningen, säger hon.

Hon ser det som en självklarhet att Amnestys roll är att oberoende granska alla parter i en konflikt.

– Även den som angrips ska följa krigets lagar.

Just nu pågår en debatt i Ukraina om landets tillfälliga krigslagar, berättar Veronika Velch. Lagarna begränsar bland annat yttrandefriheten och inskränker personlig frihet och integritet, genom till exempel utgångsförbud på kvällarna och utökade möjligheter för myndigheterna att övervaka privat kommunikation.

– Detta gör man för den nationella säkerheten, men åtgärderna ska vara proportionerliga och det är någonting som vi följer noga från Amnesty.

FILM OCH KAMP. Veronika Velch med sin make filmregissören Oleg Sentsov, tidigare samvetsfånge i Ryssland. Hans dokumentär *Real* från ukrainska fronten visades på Stockholms filmfestival.

Går det som lokalt kontor att granska sin egen regering mitt i under ett pågående krig?

– Det är en legitim fråga. Jag tror att det är viktigt att Amnesty har både medarbetare på plats som förstår den lokala kontexten och en internationell organisation med internationella utredare. Båda delarna behövs.

Hur ser relationerna ut mellan det lokala kontoret i Ukraina och det internationella sekretariatet idag?

– Jag tycker att vi har bra relationer. Jag hoppas att man inom organisationen har lärt sig av det som hände. Det finns frågor där det är lämpligare att det internationella sekretariatet leder arbetet och inte vi lokalt, men om man jobbar med frågor som berör Amnesty Ukraina tycker jag att det är självklart att vi borde involveras eller åtminstone informeras, säger Veronika Velch. IIII

BAKGRUND UTVÄRDERINGEN

DEN 17 MAJ 2023 publicerades utvärderingen av Amnesty Internationals agerande. I samband med det sa Amnesty Sveriges generalsekreterare, **Anna Johansson**, till Amnesty Press att allvarliga misstag begicks när det internationella pressmeddelandet publicerades.

”Det är allvarligt att vi har dragit för långtgående slutsatser utifrån informationen vi hade samlat in. Jag hoppas att vi fortsättningsvis kommer vara mer noggranna med att uttrycka oss nyanserat”.

AMNESTY I UKRAINA

I SAMBAND MED Rysslands anfall 2022, evakuerades majoriteten av medarbetarna på Amnestys Ukrainakontor till andra kontor i Europa. Sedan ukrainachefen **Oksana Pokaltjuk** avgick, har kontoret i Ukraina inte haft någon chef. Arbetet med att bevaka situationen i Ukraina har skötts av regionkontoret för Östeuropa och Centralasien.

DEN FREDLIGA MOT STÅNDSMANNEN

Med ickevåld som metod har **Issa Amro** kämpat mot bosättningar och ockupationen i 20 år. För det har han arresterats, kidnappats, misshandlats, åtalats och dragits in i juridiska processer. Han är en av årets Right Livelihoodpristagare. Amnesty Press stämde träff med honom i Hebron på Västbanken men först måste han smita ut från sin egen, militariserade, stadsdel.

TEXT: JOAKIM MEDIN

Issa Amro fanns inte när problemen med de israeliska bosättarna och ockupationen av Hebron först började. Men han kan minnas hur det ännu fanns en fullt levande stadskärna när han var ett litet barn. Han föddes 1980 mitt i den gamla staden och brukade varje morgon vakna till ljudet av frukt- och grönsaksförsäljarna nedanför fönstret. Han minns att han cyklade runt i de stenbelagda gränderna och besökte kamelmarknaden.

Hebron var på den tiden en marknadsplats som lockade människor från hela Västbanken. Hans pappa brukade hålla honom i handen för att inte tappa bort honom i folkhavet.

– Jag blir fortfarande glad av att gå på gatorna här och tänka på den tiden. Det är en av mina främsta drivkrafter. Mina barnomsminnen får mig att fortsätta kämpa för att föra tillbaka livet till det här området, nu när det har blivit en spökstad, säger han.

DEN PALESTINSKA människorättsförsvararen Issa Amro är en av 2024 års mottagare av Right Livelihood Award, som kommer

delas ut i Stockholm i början av december. När vi ses är det fortfarande oktober och det har bara gått ett par dagar sedan han fick beskedet. Priset tillfaller både honom och den organisation han bildade 2007, Youth Against Settlements, som bekämpat israeliska mark- och bostadsstölder i Hebron med enbart ickevåldsmetoder.

Vi träffas vid ett litet hål-i-väggen-kafé i Hebrons gamla stadskärna, i samband med

att han ger en intervju till två palestinska tv-kanaler om priset, som ofta kallas det alternativa fredspriset. Han passar på att möta så många journalister som möjligt eftersom han inte vet när han får nästa chans.

– Det har varit utgångsförbud i hela min stadsdel Tel Rumeida sedan fem dagar, med bara en lucka för att komma ut på morgonen och en för att komma tillbaka på kvällen. Men idag var alla checkpoints stängda så jag

BEGRÄNSAD. Issa Amros kvarter ligger i närheten, men är avstängt av den israeliska militären och han har smitit ut för intervjun. Först nästa dag lyckas han ta sig hem igen.

Youth Against Settlements

Issa Amro grundade YAS 2007 med målet att ge palestinier en starkare röst i kampen mot ockupationen. Gruppens främsta mål är att mobilisera palestinier i alla åldrar, men särskilt ungdomar, till fredligt motstånd mot bosättningar och den israeliska ockupationen.

ÖPPNA SHUHADAGATAN: Kampanj som minns massakern i Ibrahimi-moskén 1994 och kräver att huvudgatan i gamla Hebron, som fortfarande är stängd för palestinier, öppnas.

KAMERADISTRIBUTION:

2006 delade YAS ut 20 000 kameror till palestinska familjer i Hebron för att dokumentera och exponera våld från israeliska bosättare och soldater. Idag fortsätter dokumentationen med hjälp av mobilkameror.

SKOLESKORT: 2019, efter att den internationella observatörsstyrkan tvingats lämna Hebron, började YAS-volontärer eskortera palestinska barn till skolan för att skydda dem från våld och attacker från bosättare.

➤ var tvungen att smita ut. Jag vet inte om jag kan komma hem senare idag, säger han.

Huset där han växte upp ligger bara 150 meter från platsen där vi ses, men Issa Amro kan inte återvända dit heller. Barnoms hemmet ligger i ett av det flertal områden som den israeliska armén har klassat som en stängd militärzon.

DEN SEDAN MÅNGA ÅR extrema situationen i Hebron började med att ett gäng bråkiga hotellgäster vägrade lämna sina rum. 1968, ett år efter att Israel hade inlett sin ockupation av Västbanken, checkade en grupp israeliska extremister in på stadens största hotell. De kom för att fira en judisk högtid. Men efteråt förskansade de sig och stannade kvar, och hänvisade till att marken blivit lovad det judiska folket av gud.

Israeliska myndigheter intervenerade och flyttade gruppen till en närbelägen militärbas. Men de återvände inte hem. Senare under 1968 etablerades den illegala bosättningen Kiriyat Arba precis bredvid

TILL SALU. Israeliska bostadsbolag skyltar öppet om att det går att köpa hem i Hebron, trots att inflyttning till ett ockuperat område strider mot internationell rätt.

Hebron. Ett tiotal år senare inleddes en ny fas när extrema bosättare därifrån började ta över delar av Hebrons gamla stadskärna, med stöd och beskydd av den israeliska armén – i strid mot internationell lag.

ISSA AMRO KOM IN I berättelsen som en ung student år 2003, mitt under det andra palestinska upproret, intifadan. Han beskriver sig som självvisk på den tiden.

– Jag studerade till ingenjör i Hebron och min enda framtidsplan var att jag skulle doktorera och sedan lämna Palestina. Men under mitt sista studieår stängde den israeliska armén ned universitetet. Jag blev

förkrossad, kom hem och sökte på Yahoo efter hur man gör en revolution. Lyckligtvis handlade de första träffarna om medborgarrättsrörelsen, om antiapartheid-rörelsen och om Gandhi, berättar han.

Inom kort organiserade han ett större antal likasinnade studenter som tog över campusområdet med en icke tillståndsgiven ockupation. Efter några månader lyckades de få igenom sina krav och universitetet kunde öppna igen.

För Issa Amro blev det här en livsförändrande händelse. Efter att han hade tagit sin examen bestämde han sig för att stanna kvar och fortsätta kämpa för sitt folk med ➤

UR RIGHT LIVELIHOODS MOTIVERING TILL PRISET

Amros konsekventa engagemang för ickevåld står i stark kontrast till våldscykeln i regionen och visar den enda möjliga vägen framåt.

GAMLA STADSKÄRNAN. Issa Amro intervjuas om priset i den idag i stort sett nedstängda gamla stads kärnan i Hebron. Hans barndomshem ligger i närheten i en stängd militärzon.

”Bosättarna lever under civil lag och vi lever under militär lag. Det är alltid vi som blir arresterade när det sker en incident, eftersom vi anses skyldiga tills vi kan bevisa motsatsen.”

► civil olydnad som motståndsmetod. Under de följande åren etablerade han flera människorättsgrupper och ickevåldsnätverk. Där bland Youth Against Settlements som startades upp för att lära palestinierna i stadsdelen Tel Rumeida, som upplevt stora problem med att ett fåtal bosättare stjäla mark och bostäder, att dokumentera sin vardag.

– Det viktigaste jag introducerade var att de började använda videokameror för att dokumentera bosättarnas och arméns våld. Både för att sprida medvetenhet om vad som händer, men också som en form av skydd. **Bosättarna lever under civil lag och vi lever under militär lag. Det är alltid vi som blir arresterade när det sker en incident, eftersom vi anses skyldiga tills vi kan bevisa motsatsen.**

Issa Amros arbete uppmärksammades

snart av israeliska och internationella människorättsgrupper och journalister, som även de dokumenterade bosättarnas och arméns framfart i Hebron. Det gjorde honom också tidigt till en måltavla för fysiska attacker, dödshot, arresteringar och åtal.

Men han har vägrat ge upp.

VI LÄMNAR KAFÉET och tar oss längre in i gränderna i gamla staden. Bara enstaka butiker har numera öppet här. Det finns knappt längre några kunder när de som brukat bo här har tvingats bort av armén.

Ett hårt slag mot hela stads kärnan kom redan för 30 år sedan när området i princip delades på mitten, och palestinier fick begränsat tillträde till den ena halvan. Det omedelbara skälet var att den israelisk-amerikanska högerextremisten **Baruch Goldstein**, som bodde i den närbelägna

SPÖKSTAD. De palestinska butiksägarna har fått bomma igen sedan huvudgatan Shuhada Street varit avstängd för dem de senaste tre decennierna. Här och var har israelerna istället satt upp egna skyltar.

OKUPERAD STADSKÄRNAN. Hebron har en helt unik situation på så sätt att inte bara området runt staden är ockuperad, utan det är också halva stads kärnan, där bosättare flyttat in.

I VÄNTAN PÅ BOSÄTTARE. Issa Amro väntar på de israeliska bosätternas guidade "visning" på den numera nästan folktomma marknaden i Hebrons gamla stad.

► bosättningen Kiriya Arba, 1994 gick in i den historiska Ibrahimmoskén här i Hebron och öppnade eld rakt in i fredagsbönen. 29 palestinier mördades i attentatet. Efter att kravaller brutit ut spärrades stora sektioner av för palestinier, däribland huvudgatan Shuhada Street.

SEDAN MÅNGA ÅR går bosättarna på lördagar på "guidade visningar" här i den palestinskkontrollerade halva stadsdelen, med militär eskort. Av palestinerna beskrivs "visningarna" snarare som en marsch eller maktdemonstration. Här och var har deltagarna sprejat judiska Davidsstjärnor på fasaderna de passerat. Samtidigt har de sprejat över symboler för palestinsk identitet.

Israels nuvarande minister för nationell säkerhet, den kontroversiella **Itamar Ben-Gvir** som tillhör Israels religiösa ytterhöger, har flera gånger gått med i de här visningarna i Hebron. Ben-Gvir bor i det närbelägna Kiriya Arba. När israelisk media hälsade

OMSTRIDD. Ibrahimmoskén i Hebron. Bilden är tagen 2023.

FOTO: WIKIPEDIA

på honom i hemmet för några år sedan hade han ett porträtt av massmördaren från dådet i Ibrahimmoskén, **Baruch Goldstein**, på sin vägg.

Issa Amro står och spanar vid ett strategiskt gatuhörn, men just den här lördagen kommer det inte några bosättare.

– De vill försöka pressa undan de sista palestinerna härifrån. Våra flaggor och symboler är inte tillåtna här, samtidigt som

de sätter upp fler israeliska flaggor. Och ju fler tomma gator och marknader vi får, desto fler fattiga och arga människor får vi här.

INTE ALLA REAGERAR fredligt på frustrationen som detta väcker. När Amnesty Press först anländer till Hebron är det en stad med fullständigt trafikchaos. Den israeliska armén har spärrat av samtliga infarter till staden som en slags kollektiv bestraffning. Den 1 oktober genomförde två palestinska

+ HEBRON

SEDAN 1997 KONTROLLERAS östra Hebron, område H2, av israelisk militär som skyddar de inflyttade bosättarna. Bosättningarna är olagliga enligt internationell rätt. Situationen i östra Hebron har inneburit att den palestinska befolkningen utsätts för systematiska trakasserier och våld, dokumenterat av bland annat organisationen B'Tselem. Våldsdåd från militanta palestinska grupper har riktats mot bosättare. 2023 publicerade Amnesty rapporten *Automated Apartheid* om hur ansiktsigenkänning begränsar palestinska invånarens fria rörlighet.

SOLDATER PATRULLERAR. Issa Amros grannhus bebos av illegala bosättare som vaktas dygnet runt av värnpliktiga israeliska soldater. Bilden är tagen 2023.

► unga män från Hebron ett blodigt attentat i Tel Aviv där de mördade sex israeler och en georgisk man. Hamas tog på sig ansvar för dådet.

► **Vad tänker Issa Amro, ickevåldsaktivisten, om ett sådant dåd? Han kallar det samtalets viktigaste fråga.**

– Jag väljer ickevåldet som metod eftersom det är rätt väg att gå. Jag tror inte det löser några problem att döda israeler och är helt emot dödandet av civila. Men så mycket kan jag säga, att det som görs mot oss här är det som får folk att genomföra sådana här saker. Det som främst göder hatet och våldet och antisemitismen nu, det är ockupationen och apartheidssystemet här.

Sedan Gazakrigets utbrott i oktober förra året har det skett en tydlig upptrappning av trakasserier och hoten. Redan samma dag som Hamasattacken mot Israel ägde rum, den 7 oktober, kidnappades Issa Amro av soldater och bosättare. De misshandlade honom och försökte vräka honom från Youth Against Settlements hus.

Först efter 16 dagar vann han en juridisk strid och fick huset åter. Han har fått delar av sin terrass förstörd, citrusträd stulna, och flera övervakningskameror har förstörts eller stulits.

De upprepade utgångsförbuden gör det svårt att lämna hemmet. Och armén, som använder ansiktsgenkänningskameror, har blockerat hans aktivistvänner från att

”Jag har tre val: Att använda våld och vara Palestinas hjälte i en månad. Att acceptera att leva under ockupation och att vara en slav. Eller att bekämpa ockupationen med ickevåldsamt motstånd. Så man får välja: alla skulle välja att kämpa med ickevåld.”

Issa Amro till Right Livelihood

besöka honom, så det är bara internationella besökare som numera kommer förbi. Ensamheten kryper sig på.

► **Hur orkar du fortsätta med din aktivism under så här extrema förhållanden?**

– Jag har inte något annat val. Det är inte lätt och man måste vara kreativ, men jag känner att det är ett ansvar jag har gentemot mitt folk. Och det hjälper att få ett sådant här pris också. Du vet, jag har blivit misshandlad, arresterad, åtalad, dömd i militärdomstol, jag har till och med blivit kallad terrorist. Det här priset gör att jag i stället kallas en försvarare, som verkligen gör skillnad för mitt folk. Det är väldigt viktigt för mig. IIII

AMROS HEM. Bilden är tagen i Issa Amros hem i samband med att Joakim Medin intervjuade honom i september 2023.

Mer än 35 000 människor hade samlats för att protestera vid parlamentet i Wellington den 20 november.

Marsch för maoriernas rätt

NYA ZEELAND Ett lagförslag som ifrågasätter maoriska rättigheter har lett till några av de största demonstrationerna för ursprungsbefolkningen på Nya Zeeland någonsin. Det handlar om ändringar i tolkningen av Waitanga-avtalet, som varit utgångspunkten för arbetet med att stärka maoriska rättigheter de senaste 50 åren. Förslaget saknar politiskt stöd, men har gett nytt bränsle i kampen för att staten ska leva upp till sina skyldigheter gentemot ursprungsbefolkningen. ||||

FOTO: WIKIPEDIA

”Olja är en gåva från gud”

Azerbajdzjans president **Ilham Alijev** under sitt invigningstal av klimatmötet Cop29 i Baku. Han passade även på att ge en känga till västerländska medier, ”fake news”. ||||

Massdomar mot aktivister

HONGKONG Amnesty International kallar de stränga straffen på mellan fem och tio år mot 45 aktivister i Hongkong för ”en kollaps för mänskliga rättigheter”. Bland de dömda finns den kända aktivisten **Joshua Wong** och **Benny Tai**, professor i juridik. Demokratiaktivisterna greps 2021 för att ha ordnat inofficiella primärval. Dagen efter, den 20 november, ställdes **Jimmie Lai**, ägaren till den nu stängda tidningen Apple Daily, inför rätta. Han riskerar livstids fängelse. ||||

En vägblockad som genomfördes 2022.

Friad klimataktivist agerade i nöd

SVERIGE I en historisk dom friades en klimataktivist från anklagelser om ”ohörsamhet mot ordningsmakten” efter en vägblockad i Stockholm. Tingsrätten anser att mannen agerat i nöd och skriver att klimatförändringarna innebär ”en omedelbar fara för liv, hälsa och egendom”. De menar också att mannen, som är klimatforskare, har ”ett moraliskt och yrkesmässigt ansvar att agera”. Domen har överklagats. ||||

FOTO: AP PHOTO KIN CHEUNG / TT

De stora demokratiprotesterna, även kallade paraply-revolutionen, inleddes i Hongkong 2014.

En av UNRWA:s skolor i flyktinglägret i Nuseirat i Gaza som träffats under en israelisk flygräd den 20 november. Tusentals flyktingar var tillfälligt inkvarterade på skolan.

ICC: Krigsbrott i Gazakriget

Den 22 november utfärdade Internationella brottmålsdomstolen ICC en arresteringsorder mot Israels premiärminister **Benjamin Netanyahu** och den tidigare försvarsministern **Yoav Gallant**. De misstänks för brott mot mänskligheten, samt krigsbrott genom svält som vapen. ICC har också utfärdat en arresteringsorder mot **Mohammed Deif**, befälhavare för Hamas väpnade gren.

Samtidigt varnar Unicef för ett allt mer kritiskt läge i norra Gaza där hela befolkningen, särskilt barn, står inför ”en överhängande risk” att dö i sjukdom, svält eller militära attacker.

EU, FN, USA och en rad andra länder – däribland Sverige – varnar för en förvärrad humanitär kris som en följd av Israels kritiserade

förbud mot att låta UNWRA, FN:s organ för Palestinaflyktingar, verka i Israel. Förbudet som även gäller östra Jerusalem, Västbanken och Gaza ska börja gälla i januari och är kopplat till terroranklagelserna mot vissa anställda efter attacken mot Israel den 7 oktober 2023. Anklagelserna har utretts av FN och nio anställda har sagts upp.

UNWRA är, med sina 13 000 medarbetare i Gaza, den största humanitära organisationen på plats.

Amnesty International kräver att beslutet dras tillbaka.

– Denna förfärliga, omänskliga lag kommer bara att förvärra det ofattbara lidandet för palestinierna, säger Amnesty Internationals generalsekreterare **Agnès Callamard**.

ANNA DAHLQVIST

20 000
000 000
000 000
000 000
000 000
000 000

...dollar är skadeståndsbeloppet som Google dömts att betala av en rysk domstol för att 17 ryska mediekanalet inte får sända på Youtube efter invasionen av Ukraina. Google avser inte att betala. ||||

”Barnfri livsstil” förbjuds

RYSSLAND Efter förbudet mot ”hbtq-propaganda” från 2013 följer nu ett förbud mot ”propaganda för en barnfri livsstil” i Ryssland. Bakom lagförslaget, som gått igenom en första omröstning, ligger den kraftigt minskande befolkningen, men det är också en del av landets strävan mot att stärka så kallade ”traditionella värderingar”.

Den ryska kvinnorrättsaktivisten **Olga Suvorova** säger till Reuters att kvinnor förvandlas till ”kärll för barnafödande” och uttrycker oro för fortsatta inskränkningar av kvinnors rättigheter, inte minst rätten till abort. ||||

“KNACK, KNACK – DU SKA TILL FÄNGELSET”

Rädslan har tagit ett stadigt grepp om Venezuela. Dagen efter valet i somras utbröt massprotester och President Nicolás Maduro som utropats till vinnare anklagades för att ha stulit valet. Svaret blev brutalt: en klappjakt på ”terrorister” och ”förrädare” i Operation Knack knack. Sedan dess har tusentals gripits, torterats och många hålls fortfarande fängslade. Amnesty Press har pratat med deras anhöriga.

TEXT: LINNEA FEHRM FOTO: DANIEL HERNÁNDEZ

FOTO: YURI CORTEZ / AFP / TT

Varje dag står Sara utanför fängelsemurarna fram till skymningen. Hon vill träffa sin son. Eller i alla fall få svar på varför han är fängslad.

Sonen är en av nästan två tusen venezuelaner som sitter i fängelse på politiska grunder. Majoriteten arresterades efter presidentvalet den 28 juli. Bland dem finns barn, journalister, politiska ledare och även advokater till de fängslade. En del greps för att de protesterade mot valresultatet. Andra vet inte varför de greps.

– De tog honom för att de kände för det, säger Sara om dagen då hennes 18-årige son fördes iväg.

Venezuelas demokrati har befunnit sig i en nedåtgående spiral i decennier. Nicolás Maduro kom till makten 2013, efter att president Hugo Chávez dött i cancer. Sedan dess har den ekonomiska och demokratiska krisen i landet fördjupats ytterligare i rask takt. Valfusk, kriser, repression – och sanktioner från USA och EU – har paralyserat nationen. Idag lever fyra av fem invånare i fattigdom, trots att landet har världens största oljereserver. Massprotester har ersatts av massflykt från landet under de senaste tio åren.

INFÖR ÅRETS VAL hoppades ändå många att Maduros dagar var räknade. Oppositionsledaren Edmundo González Urrutia ledde stort i opinionsmätningarna. Entusiasmen förbyttes i ilska när Maduro utropade sig själv till segrare på valnatten. Gatorna

RÄDD. "Sara", vars son fängslats, vågar inte visa ansiktet eller uppge sitt verkliga namn. Om hon grips kan ingen kämpa för sonen.

fylldes snart av demonstranter. "Valfusk!" ropade de, rev ner hans valaffischer och tände eld på dem. I Saras hemstad, Valencia, brände demonstranterna dessutom ner sju polisstationer, ett statligt apotek och en staty av Maduros föregångare Hugo Chávez.

HENNES SON DELTOG inte i protesterna, menar Sara. Han arbetade som vanligt med att baka tårter i familjens konditori. Efter två dagar, när protesterna börjat lägga sig, begav han sig ut för att tanka sin motorcykel.

– Han tappade sin keps på marken. När han stannade för att ta upp den omringades han av poliser. De täckte hans huvud med

FOTO: RAUL ARBOLEDA / AFP / TT

STORA MÄN. Graffitivägg i Caracas med president Nicolás Maduro och hans föregångare Hugo Chávez som kom till makten 1999.

+ HUGO CHÁVEZ ARVTAGARE

Under sin tid som facklig ledare var Nicolás Maduro en högljudd anhängare av socialistledaren Hugo Chávez, som kom till makten 1999. Nicolás Maduro arbetade som utrikesminister under sex år i Hugo Chávez regering och blev sedan hans vicepresident. När Hugo Chávez dog i sviterna av cancer 2013 tog Maduro över makten. De två valsegrar som han haft sedan dess har inte erkänts av oppositionen. Landet har varit belagt med sanktioner från bland annat USA och EU sedan 2017.

FÅNGAR. I Tocuyito sitter omkring 500 personer som fängslats på politiska grunder efter presidentvalet i juli. Delstaten Carabobo, där fängelset ligger, har det högsta antalet politiska fångar efter huvudstaden Caracas.

- ▶ hans egen t-shirt. "Natten är lång", sa de och tog honom med sig, berättar Sara.
- Varje gång när det börjar skymma om kvällen ser hon den scenen framför sig. Vägen hem är kantad av poliser som står och stirrar på henne. Ibland med kikare. Skräcken gör att hon får svårt att andas och gå samtidigt.
- Vem ska kämpa för min pojke om de fängslar mig också?
- En nattsvart mardröm kallar hon tiden

OPERATION KNACK KNACK

DEN 30 JULI 2024 uppmanade **Maduro** sina anhängare att via appen VenApp lämna information om personer som "hotat eller attackerat folket," så att regeringen kan "vidta åtgärder". Enligt FN-rapportörer har många av arresteringarna genomförts under "Operation tun tun", där personer som kritiserat regeringen plötsligt får besök av säkerhetsstyrkor.

efter gripandet. Hon berättar att sonen först fördes till en polisstation, sedan tillbringade flera dagar i häkte. Sara fick reda på var han befann sig av en slump.

– Det var tack vare en granne. Våra söner gick i samma klass och hennes son arbetar som polis. Han hade sett min son på polisstationen och ringt sin mamma i smyg. Hon kom förbi och berättade vad som hänt.

MADUROS SVAR PÅ protesterna var brutalt. Blodiga konfrontationer mellan demonstranter och säkerhetsstyrkor resulterade i flera döda. Över 2 000 människor greps.

President Maduro uppmanade sina anhängare att ange oppositionella via en särskild mobilapp. Han hånade demonstranter i direktsändning genom att sjunga: "*Tun tun, no seas llorón, tú te vas a Tocarón.*" ("Knack, knack, var ingen lipsill, du ska till Tocarónfängelset"). Melodin var tagen från en venezuelansk julsång som handlar om oväntat besök.

PROTESTER. Dagen efter valet den 28 juli inleddes stora protester mot valresultatet och det som av många bedömts som valfusk, eftersom röstdata från valdistrikten inte redovisats.

"Operation tun tun" blev ett begrepp för massarresteringarna som följde. Maduro sa i ett TV-sänt tal den 2 augusti att regeringen höll på att förbereda två högsäkerhetsfängelser, Tocarón och Tocuyito, för att få plats med "alla terrorister". Gatorna blev allt tystare. Människor stannade inomhus av rädsla för att bli gripna. Butiker och restauranger stängde.

Saras son fördes till Tocuyito, ett av landets mest ökända fängelser, som ligger utanför Valencia. När hon tittar upp mot den höga muren tänker hon på alla de hårdkokta brottslingar som finns där innanför. Tänk om de gör illa hennes spinkiga tonåring? Hon berättar att han såg skrämmd ut båda gångerna hon fick besöka honom.

– Jag ville krama om honom men vi fick inte röra vid varandra. Han hade blivit så mager. Skinn och ben. Jag försökte hålla skenet uppe för hans skull. Sedan grät jag hela natten, säger hon.

Sonen har fortfarande varken fått ta del

av formella anklagelser eller träffa en försvarare. Enligt lag skulle han ha frisläppts i september, då tidsfristen för utredning och åtal gick ut. I stället sitter han kvar utan att veta vad han väntar på.

All oro gör att Sara har svårt att arbeta. Utan sonens hjälp på konditoriet har hon fått anställa extra personal. Hon vet inte hur länge hon har råd eller hur hon ska kunna försörja sina två yngre barn.

HENNES SITUATION ÄR långt ifrån unik. Venezuelas politiska fångar är oftast män och inte sällan familjeförsörjare. Många av dem kommer från fattiga förhållanden. När de frihetsberövas är det därför vanligt att hela familjen hamnar i ekonomisk kris.

Det berättar restaurangarbetaren **Isbellis**, vars make fängslades tillsammans med Saras son. Hon lärde känna Sara och andra kvinnor i samma situation utanför fängelset Tocuyito. De stod där tillsammans, dag ut och dag in, i väntan på information om vad ▶

FÖRBÖN. En grupp anhöriga förenas i en bön utanför fängelset Tocuyito.

- ▶ som helst: en besökstid, ett datum för rättegång. Snart upptäckte Isbelis att många av dem hade svårt att försörja sig.
  - De har inte tid att jobba längre eftersom engagemanget för de fängslade tar så mycket tid. En stor del av familjerna bor dessutom i andra delar av landet och måste resa långt. Vissa sover på gatan eftersom de inte har råd att resa fram och tillbaka, säger hon.

ISBELIS LEDER IDAG en grupp bestående av henne själv, Sara och 101 andra anhöriga till personer som fängslats av politiska skäl efter presidentvalet. De hjälper varandra med mat och pengar till transport. De som bor nära Tocuyito lånar ut badrum och ibland sängplats till dem som rest långväga.

- Många har inte råd att köpa vita skjortor och sandaler, som vi måste ha under fängelsets besöksdagar, så vi lånar av varandra, säger hon.

Däremellan ber de tillsammans, gråter, pratar och tröstar varandra. De som är på plats vid fängelset delar relevant information med de övriga via en krypterad app. Sådan information kan till exempel handla om polisnärvaro: "Mycket polis och colectivos (regeringsmilis, reds. anmn.) omkring fängelset idag. Varning!". I ett land där journalister utövar självrensning för att undgå hot och gripanden, innebär anhörigruppen en unik möjlighet till uppdateringar och nyheter.

Få av medlemmarna vill ställa upp på

ORO. Isbelis Robles gråter medan hon ber för sin fängslade partner. Hon har inte fått träffa sin sambo Jormar sedan han greps.

intervju. Ännu färre vill ställa upp med sina namn. Sara heter till exempel något annat egentligen.

Det gör inte Isbelis. Hennes namn är Isbelis Robles och hon är 35 år. Hon visar gärna sitt ansikte på bild. Eller bilder av sin fängslade sambo, **Jormar Andrés**. Hon säger till de andra kvinnorna: "Ni ska inte vara rädda för att säga sanningen för vi har inte gjort något fel".

Men alla är rädda. Vittnena är rädda, advokaterna är rädda, berättar hon.

- Ingen vågar vittna till Jormars fördel. En av hans advokater sa: "Det finns inget annat att göra än att be till Gud". Han sa att han fått order om att inte hjälpa oss.

MÄNNISKORÄTTSGRUPPEN Foro Penal är den enda som idag arbetar aktivt med Venezuelas politiska fångar. De förser familjerna med information, hjälper ibland till med logistik och har anmält fallen till Internationella brottmålsdomstolen och FN.

Däremot får de inte försvara de frihetsberövade i rätten, enligt Foro Penals ordförande **Alfredo Romero**.

- Endast offentliga försvarare är tillåtna. De är bakbundna av regeringens instruktioner och hot. Representanter för staten har sagt att alla de gripna är terrorister, något som helt strider mot oskuldspresumtionen, säger Alfredo Romero.

Förra året besökte han Stockholm för att ta emot pris som Årets människorättsförsvarare av organisationen Civil Rights Defenders. Då var han glad över uppmärksamheten det medförde. Han berättade gärna om sitt arbete inför medier och i form av föreläsningar. Nu arbetar han till stor del i det fördolda. Han befinner sig ofta på hemlig plats, medveten om att hans egna dagar i frihet kan vara räknade.

För dem som fängslats ser det mörkt ut. Enligt Alfredo Romero har mindre än fem

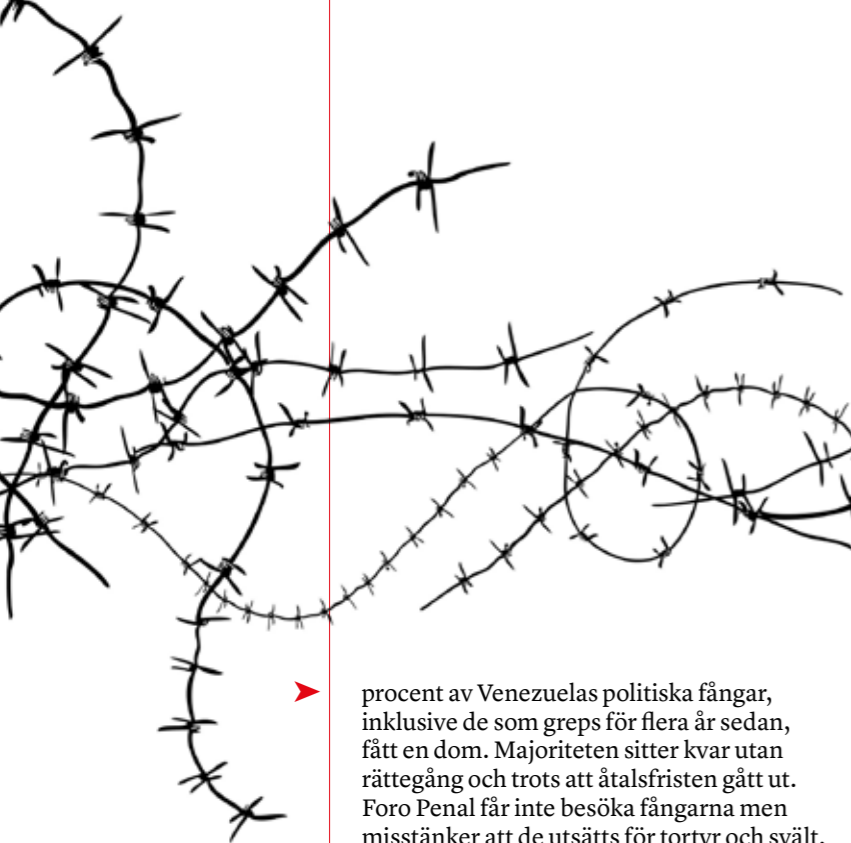
ÖPPEN. Människorättsorganisationen Foro Penals ordförande Alfredo Romero ger intervjuer, men fruktar att hans "dagar i frihet är räknade".

VALFUSK?

Den 13 oktober hävdade oppositionskandidaten **Edmundo González** att han vann valet över sittande president **Nicolás Maduro** med över 70 procent av rösterna. Landets regeringsvänliga valkommission påstod dock att presidenten fått 51 procent av rösterna. Detta ger honom en tredje mandatperiod på sex år, med start den 10 januari 2025. EU, USA, FN och flera latinamerikanska länder, exempelvis Brasilien, Chile och Mexiko har ifrågasatt Maduros segeranspråk eftersom röstdata inte har redovisats i sin helhet.

▶ procent av Venezuelas politiska fångar, inklusive de som greps för flera år sedan, fått en dom. Majoriteten sitter kvar utan rättegång och trots att åtalsfristen gått ut. Foro Penal får inte besöka fångarna men misstänker att de utsätts för tortyr och svält.

ISBELIS HAR ENDAST fått tala med sin sambo per telefon. Båda gångerna har han försäkrat henne om att han behandlas väl. Han har varit kortfattad och nervös. Isbelis känner att någon står bredvid honom, någon som dikterar vad han ska säga.

– Efter 19 år tillsammans vet jag när han inte talar sanning, säger hon.

Sedan Jormar Andrés fördes bort från hemmet den 2 augusti har hans äldre barn, 12, 14 och 18 år, ofta gråtit över honom. Den yngsta, som är fyra år, tror att han är på arbetsresa. ”Kan vi inte be chefen att ge pappa ledigt så att han kan komma hem?” frågar hon ibland. Isbelis svarar att pappa är alldeles för långt bort.

Att ha familjemedlemmar ”långt bort” är ett bekant begrepp för många venezuelanska barn.

Minst en femtedel av befolkningen har lämnat landet de senaste tio åren. Migrationen förväntas nu öka ytterligare, driven av fattigdom, politisk förföljelse och uppgivenhet om landets framtid. Allt tyder på att Maduro kommer att inleda en tredje mandatperiod i januari nästa år.

EN AV DEM SOM flytt landet är oppositionspolitikern **Edmundo González**, som

HAR FLYTT. Oppositionsledaren **Edmundo González** har tvingats lämna landet, och befinner sig nu i Spanien.

TYST PROTEST. Invånare i en av Caracas kåkstäder har satt upp skyltar med orden "hopp", "försoning", "rötter" och "återuppbyggnad".

många anser vara presidentvalets verkliga segrare. Han sökte asyl i Spanien efter att en arresteringsorder utfärdats mot honom i början av september. Med hans sorti berättar de fängslades anhöriga om en ännu större känsla av ensamhet. Det känns som att de bara har varandra.

Men så plötsligt, den 15 och 16 november, släpps totalt 225 politiska fångar runt om i landet. Statsåklagaren säger i ett uttalande att besluten grundat sig på ”ny bevisning”. Alfredo Romero, från Foro Pe-

nal, menar dock att regeringen friger fångar sporadiskt som en del av ett ”smutsigt spel”.

– Internationellt presenteras det som en eftergift, en humanitär gest. Men i själva verket ingår det i en strategi, där frigivanden används i utbyte mot politiska fördelar – särskilt utländskt stöd till regeringen.

SARA OCH ISBELIS VAR utanför Tocuyitos fängelseport. De väntade båda dagarna. Isbelis säger att hon räknade till 37 personer, 34 på lördagen och tre på söndagen, som

kom ut från fängelset. Sara säger att varje gång porten öppnades bad hon till Gud om att det skulle vara hennes son. De blev båda besvikna.

– Jag hoppas på att vakna upp ur den här mardrömmen snart. Bara vakna och finna min son hemma i sitt rum, säger Sara. IIII

Linnea Fehrm är frilansjournalist som tidigare gjort reportage i Venezuela. På grund av situationen i landet har intervjuer i det här reportaget gjorts via telefonappar och med visst stöd av lokala journalister.

Besparingar på svenska Amnesty

Svenska Amnesty tvingas spara när mer pengar ska gå till det internationella arbetet. På svenska sekretariatet har det inneburit stora nedskärningar och uppsägningar. Nu ska mer kraft riktas mot insamlingsarbete. Vad innebär besparingen för Amnesty i Sverige – och för medlemmarna?

TEXT: ANNA DAHLQVIST

13,3

miljoner ska sparas inom svenska Amnesty efter det internationella beslutet om att de nationella sektioner som samlar in mest pengar ska bidra mer till den globala rörelsen. Besparingarna innebär att åtta och en halv tjänst försvinner, sex personer har sagts upp.

– De större rapporter om människorättsläget i Sverige som vi har gjort regelbundet kommer vi inte att kunna göra, säger Amnesty Sveriges generalsekreterare, **Anna Johansson**.

– Det betyder inte att vi tystnar kring människorätsfrågor i Sverige, men vi får jobba på ett annat sätt, genom att till exempel granska lagförslag, remisser och policyinitiativ.

Insamlingsarbete och kommunikationsverksamhet kommer att prioriteras. Antalet chefer minskar när avdelningarna organiseras om. Både Amnestyfonden, som stöder hotade människorättsförfvarare, och Amnesty Press påverkas av nedskärningarna. Amnestys turnéer i gymnasieskolorna pausas och stödet till asylsökande tas bort helt.

MADELAINE SEIDLITZ ÄR JURIST och har arbetat på svenska Amnesty sedan 2001. Hon är en av två i ett flykting- och migrationsteam som försvinner. Hon konstaterar att hon kan sägas "tala i egen sak" som en

av dem som lämnar Amnesty, men hon är kritisk till att just migrationsarbetet drabbas av nedskärningarna i så stor utsträckning.

– Det är olyckligt. Sedan jag började arbeta med de här frågorna på 1980-talet har det aldrig sett så mörkt ut. Mycket går åt fel håll, både i Sverige och EU. Och aldrig har det varit så många människor på flykt. Just nu pågår dessutom arbetet med att införliva EU:s migrationspakt och då är det viktigt att vara med och påverka Sveriges lagstiftningsprocess, säger hon.

Seidlitz beskriver ett helhetsgrepp kring asyl- och migrationsfrågor med stöd till enskilda individer, granskningar av tveksamma beslutsmotiveringar kring ett visst land, medlemsutbildningar och påverkansarbete – som nu går förlorat:

– Genom helheten har Amnesty byggt upp kunskap och en stark trovärdighet i frågorna externt.

Generalsekreterare Anna Johansson håller med om värdet av helhetsgreppet:

– Vi har kunnat använda våra egna erfarenheter av att möta människor i asylprocessen, men så ser inte vårt övriga arbete inom Amnesty ut. Vi arbetar inte praktiskt på det sättet, men kan ändå vara en stark röst inom opinionsbildning.

FÖR MEDLEMMARNA ÄR det främst den förändringen som kommer att märkas, tror hon.

– Det finns en grupp medlemmar som är väldigt engagerad i det individuella stödet för asylsökande. Men i övrigt tror jag inte att nedskärningarna ➤

"Det betyder inte att vi tystnar kring människorätsfrågor i Sverige, men vi får jobba på ett annat sätt."

Anna Johansson, generalsekreterare

FOTO: AXEL ÖBERG

BAKGRUND

► I augusti fattade Global Assembly (Amnesty Internationals högsta beslutande organ) beslut om hur resurserna inom den globala rörelsen ska fördelas i fortsättningen. Det var känt sedan tidigare att en ökad omfördelning från de nationella sektioner som samlar in mest pengar till den globala rörelsen skulle ske.

Grundtanken är att en större del

av de samlade resurserna ska hamna där de kan åstadkomma störst global påverkan.

► Den svenska sektionens bidrag ska gradvis öka från 62,5 procent av nettointäkterna till 67,5 procent.

► På svenska Amnestys årsmöte i maj 2024 hölls en workshop om omfördelning av resurserna inom Amnesty International.

”Vi kommer att fortsätta med vårt medlemsstöd som tidigare. Nu startar vi upp lokalföreningar och det innebär ett ökat fokus på medlemmarna.”

Ylva Löwenborg, styrelseordförande

► kommer att påverka medlemmarna, säger Anna Johansson.

INTE HELLER STYRELSENS ordförande **Ylva Löwenborg** tror att besparingarna kommer att ha någon direkt effekt på medlemmarna.

– Vi kommer att fortsätta med vårt medlemsstöd som tidigare. Nu startar vi upp lokalföreningar och det innebär ett ökat fokus på medlemmarna, säger hon.

Internationell solidaritet är en grundbult inom Amnesty International. Både ledning och styrelse beskriver ett starkt stöd inom svenska Amnesty för det globala beslutet att omfördela resurser till länder där det saknas möjlighet till egen finansiering och där människorättsbrotten är långt mer utbredda än i Sverige.

– Vi kommer att ha ungefär 90 medarbetare i Sverige. Många sektioner i andra regioner har kanske en handfull och verkar i en mycket tuff kontext, säger Anna Johansson.

Madelaine Seidlitz ställer sig också

helhjärtat bakom omfördelningen:

– Jag kan inte säga hur man skulle ha gjort annorlunda. Men **det har inte varit en process där medlemmar, personal, styrelse och ledning samverkat i tillräckligt hög grad**, där alla fått säga sitt och titta på olika möjligheter.

Fackklubbarnas samverkansråd på Amnesty Sverige har kommit med liknande kritik och menar att fack och personal inte varit tillräckligt involverade. Förhandlingarna slutade i oenighet.

Ylva Löwenborg konstaterar att vilka tjänster som tas bort är en arbetsgivarfråga:

– Men vi i styrelsen har arbetat tätt samman med sekretariatet och medlemmarna har sin röst genom oss. Med tanke på att Amnesty har relativt många medlemmar är det omöjligt att alla är mer djupt involverade. **Har medlemmarna informerats tillräckligt om besparingarna på sekretariatet och anledningen?**

– Det är en svår fråga. Man kan nog aldrig informera tillräckligt, särskilt inte i förändringsprocesser, säger Ylva Löwenborg.

På samma fråga svarar Anna Johansson att Amnesty Sverige gick ut med ett pressmeddelande om omfördelningen i mars och att frågan diskuterades på årsmötet i maj.

MER OM BESPARINGARNA

► Neddragningarna träder i kraft nästa år.

► Åtta och en halv tjänst försvinner från svenska Amnesty. Sex personer sägs upp medan övriga avslutar projektanställningar eller går i pension. En ny tjänst som biträdande generalsekretärer inrättas.

► Amnestyfonden, som stöttar människorättsförsvarare i 55 länder, blir av

med en av totalt två tjänster. Fonden riskerar ytterligare nedskärningar, men just nu förs samtal med det internationella sekretariatet om de kan kompensera för den svenska sektionens neddragningar.

Amnesty Sverige finansierar idag 40 procent av det globala människorättsbiståndet, genom Amnestyfonden.

– Vi uppfattade att det fanns ett brett stöd för den omfördelning av resurser som nu sker inom den globala rörelsen, säger hon.

Men vad blir Amnesty för organisation när alltmer fokus förflyttas till insamling? Madelaine Seidlitz saknar en tydlig vision om vart organisationen är på väg.

– För mig är Amnesty en kunskapsbaserad människorättsorganisation med hög trovärdighet. Det behöver inte stå i motsats till större fokus på insamling, men det kommer kräva en hel del när färre besitter sakkunskap.

ANNA JOHANSSON SÄGER att Amnesty Sverige kommer att förbli samma expertorganisation och lyfter fram de cirka hundra rapporter som globala Amnesty släpper årligen.

– I rapporterna finns en rad rekommendationer som vi kan använda nationellt. Vi kommer att finnas med i debatten när vi ser en risk för att mänskliga rättigheter kränks i Sverige. Men vi är en del av den globala rörelsen där vi tar ett gemensamt ansvar för att granska och berätta om situationen för mänskliga rättigheter runtom i världen.

För att öka intäkterna krävs också fler medlemmar, de som idag är ryggraden i

finansieringen. I samband med Amnestys kritiserade pressmeddelande om Ukraina 2022 tappade man många medlemmar, men nedgången är också en generell trend.

– Vi testade ett nytt grepp med den stora konserten i september då den som blev medlem fick gå på konserten som tack. Vi fick ungefär 1 100 nya medlemmar och majoriteten har valt att stanna kvar. Det gav verkligen blodad tand, säger Anna Johansson.

Kanske finns det fler sätt för medlemmarna att bidra, funderar hon:

– Historiskt har Amnestys medlemmar varit ute på stan och skakat bössa. Kanske är det dags att hitta tillbaka till något liknande, men i form av till exempel digitala insamlingar. IIII

På amnestypress.se finns flera artiklar om besparingarna samt det globala beslutet om att omfördela resurserna inom Amnesty International.

”Det har inte varit en process där medlemmar, personal, styrelse och ledning samverkat i tillräckligt hög grad.”

Madelaine Seidlitz, jurist på Amnesty

"LUNDIN OIL FÖRSÖKTE TYSTA MIG"

*I mer än ett år har rättegången pågått. Två företrädare för Lundin Oil står åtalade för medhjälp till grovt folkrättsbrott. Den här dagen är det radiooperatören **Stephen Gatlueng Kouh** som vittnar. Han uppger att han hotats, misshandlats, erbjudits pengar, men ingenting har kunnat få honom att avstå från att berätta om vad han bevittnade.*

TEXT: NILS RESARE

Stephen Gatlueng Kouh är i Stockholms tingsrätt för att vittna. Uppbackad av två svensk-sudanesiska tolkar och ett svenskt målsägandebiträde ska han under två dagar berätta vad som hände de där kaotiska åren i början av 2000-talet när han arbetade som radiooperatör för det svenska oljebolaget i södra Sudan.

Trots att det har gått över 20 år litar han benhårt på sina minnesbilder. Han kommer ihåg tidpunkter och veckodagar som om det var igår. Scenerna har etsat sig fast på ett sätt som inga vanliga vardagshändelser skulle ha gjort efter så lång tid, hävdar han.

Hans framträdande i Stockholms tingsrätt är också speciellt eftersom han anser sig vara

utsatt för påtryckningar och hot. Han har sett för mycket.

Sedan flera år tillbaka lever Stephen Gatlueng Kouh i landsflykt med skyddad identitet efter att ha förföljts, hotats och torterats i Sudan. Han tvekade inte när han fick möjlighet att vittna i Stockholm.

– Jag har förlorat många närstående på grund av det här kriget och på grund av Lundin. Bland annat dog min älskade syster på grund av detta. När jag fick höra att det fanns en domstol som ville skipa rättvisa åt folket ville jag absolut vara med. Jag ville värna mina rättigheter mot Lundin. De begick ett internationellt brott när de arbetade tillsammans med regeringen, säger han till Amnesty Press.

TIDSSPANN. Förundersökningen pågick i tio år. Lundin Petroleums styrelseordförande Ian Lundin och vd Alex Schneider 2019.

ÅTALET

DEN 5 SEPTEMBER 2023 inleddes rättegången i Stockholms tingsrätt. Åtalet mot Lundin Oil är unikt eftersom det är första gången svenska företagsledare ställs inför rätta för medhjälp till grovt folkrättsbrott. Förundersökningen, som är på 80 000 sidor, har pågått i tio år och är en av de längsta och dyraste någonsin. Själva rättegången väntas pågå i två och ett halvt år. En förundersökning om trakasserier mot vittnen har öppnats. Den 10 december kommer Ian Lundin förhöras.

► **DET ÄR MYCKET SOM** står på spel denna regniga måndag i september. Lundin Oils tidigare ordförande, **Ian Lundin** och den tidigare vd:n, **Alex Schneider**, riskerar inte bara fängelse utan även skadestånd och näringsförbud om de skulle dömas.

Enligt åtalet misstänks de för att ha bistått Sudans regeringsarmé i deras massaker på lokalbefolkningen – en anklagelse som de båda förnekar. De hävdar att de inte hade något med den lokala konflikten att göra och att de alltid har följt lokala och internationella lagar.

1997, när Lundin Oil inledde sitt arbete i Sudan pågick en konflikt mellan regeringsarmén och beväpnade rebellgrupper i de södra delarna av landet. Bland civilbefolkningen, och bland rebellgrupperna, fanns det ett motstånd mot regeringens planer på att låta utländska bolag utvinna olja i landet på mark som bland annat användes för jordbruk och boskapsskötsel.

I det område som kallades Block 5A, där Lundin Oil hade köpt rättigheterna, saknade regeringsarmén kontroll. Detta fick

armén att inleda en brutal krigföring mot de väpnade rebellgrupperna och mot civilbefolkningen. Enligt vittnesmål från tiden ska armén ha gjort sig skyldig till massmord, våldtäkter, tillfångatagande av barn och konsekvent förstört hus i syfte att göra det omöjligt för civilbefolkningen att stanna kvar i området.

Totalt beräknas arméns brutala utrensning och folkomflyttning ha lett till att tusentals människor dödades och nästan 200 000 drevs på flykt mellan 1997 och 2003.

VAD STOCKHOLMS TINGSRÄTT ska ta ställning till är om det fanns en koppling mellan övergreppen på civilbefolkningen i området och Lundin Oils agerande i Sudan. Det är också här som Stephen Gatlueng Kouh kommer in i bilden. Under sina år på Lundins oljeinmutning, kallad Block 5A, blev han vittne till en rad händelser som just pekar på att de båda cheferna på Lundin Oil faktiskt bistod regeringsarmén materiellt och praktiskt. ►

FÖRNEKAR BROTT. Den 5 september 2023 inleddes förhandlingarna mot Ian Lundin i Stockholms tingsrätt. Han nekar till alla anklagelser. I bakgrunden en av advokaterna.

INTE GLÖMT. Demonstranter utanför Stockholms tingsrätt när advokater och åtalade anländer till Stockholms tingsrätt.

”Vi ser fram emot att försvara oss i domstolen. Vi tror att vi kommer få en rättvis rättegång. Anklagelserna mot oss är fullkomligt falska.”

TECKNING: ANDERS HUMLEBO / TT

LUNDIN OCH SCHNEITER FÖRNEKAR BROTT

Både **Ian Lundin** och den tidigare vd:n **Alex Schneider** nekar till brott. Deras försvar menar att åtalet grundar sig på en lång rad rena faktafel och har i rätten sagt att det är ett ”monumentalt slöseri med tid och pengar”, eftersom åklagaren inte har någon chans att nå en fällande dom. Försvaret bestrider även att den typ av krigsbrott som påstås ha begåtts faktiskt ägde rum. De förnekar att militär genomfört offensiver i Block 5A under den tidsperiod som åklagaren anger, samt att det ska ha skett för att möjliggöra Lundins verksamhet. Företrädare för Lundinföretagen förnekar även att hot och trakasserier mot vittnen ska ha förekommit.

rätten beskriva var det skedde och vilka personer som var inblandade.

Han berättar också hur han hade kunnat läsa ett internt mejl om betalningarna till regeringsstyrkorna när han arbetade som bolagets radiooperatör. I mejlet framgick det hur olika säkerhetsstyrkor, som arbetade åt Sudans regering, tog emot pengar direkt från oljebolaget och vilka summor de ska ha fått, säger han.

Lundin Oil ska också ha backat upp regeringen ekonomiskt genom att överlämna nio bilar till regeringens ”National Security”. På bilarna monterades senare automatkarbiner som användes i konflikten, förklarar Stephen.

ENLIGT STEPHEN GATLUENG KOUHS vittnesmål ska Lundin Oil även ha bistått regeringen i deras massakrer på lokalbefolkningen

► På rättssalens tredje bänkrad, snett bakom Stephen Gatlueng Kouh och hans tolkar, sitter de åtalade: Ian Lundin och Alex Schneider. De är båda klädda i klanderfria mörka kostymer och omgivna av personer från Orrön Energy AB, det namn som Lundin Oil bytte till när misstankarna mot dem växte. Idag har bolaget sålt av alla kontroversiella oljerättigheter i Sudan och i andra konfliktområden för att i stället satsa på förnyelsebar energi på nordligare breddgrader.

Längst fram till höger i rättssalen sitter några av Sveriges mest namnkunniga försvarsadvokater för att biträda de båda oljeentreprenörerna. Tillsammans försöker advokaterna hitta luckor i vittnesmålen från Stephen Gatlueng Kouh och de 34 andra målsägande som har vittnat, eller kommer att vittna, under den två och ett halvt år långa rättegången.

UNDER DEN FÖRSTA dagen är det åklagaren **Ewamari Häggkvist**, vid den internationella åklagarkammaren, som ställer frågor till Stephen Gatlueng Kouh. I lugn samtals-ton styr hon hans redogörelse så att rätten inte ska missa några av de viktiga detaljerna som kommit fram vid de två polisförhör som tidigare har gjorts med honom.

Till det mest anmärkningsvärda i Stephen Gatlueng Kouhs vittnesmål hör berättelsen om hur Lundins personal överlämnade stora summor pengar direkt till representanter för de milisgrupper som tillhörde Sudans regering. Han säger sig ha sett detta med egna ögon och kan inför

UPPMÄRKSAMMAD BILD. 2001 filmades dåvarande vd:n Ian Lundin när han träffade på en grupp barnsoldater på den väg som byggts till oljefälten i Block 5A. Reportaget av Bengt G Nilsson visades på SVT.

VATTEN. Lundin Oil körde 2001 skytteltrafik med vatten längs vägen som gick från Bentiu ner genom oljeområdet. Vattnet vaktades av regeringstrupperna.

genom att låta attackhelikoptrar tanka på campen. Vid tre tillfällen såg han hur de tungt beväpnade helikoptrarna, så kallade "gunships", landade på campen för att fylla på bränsle.

– Vi visste att de efter tankningen flög i väg och dödade familjer. Det gjorde oss bedrövade, säger han i rätten.

Vid ett tillfälle blev Stephen själv beskjutet av regeringsarméns "gunship". Det var under en ledighet, när han hälsade på sin familj i sin hemby, som två attackhelikoptrar dundrade in och började skjuta mot byborna. Panik utbröt i byn och folk sprang kors och tvärs för att ta skydd. Några av de äldre, bland annat Stephens far, kröp ner i ett hemmagjort skyddsvärn medan de yngre sprang för sina liv mot en närbelägen skog.

– De sköt raketer och tre personer

dödades precis framför våra fötter. Det var mycket nära att jag själv blev träffad, säger han under vittnesmålet.

De väpnade styrkorna bodde rent fysiskt i direkt anslutning till Lundin Oils sudanesiska högkvarter. Varje gång någon från oljebolaget skulle bege sig utanför campen fick de eskort av en konvoj med maskingevärsbeväpnade säkerhetspersoner, berättar Stephen Gatlueng Kouh.

SEDAN ÄR DET försvarets tur. Under sitt korsförhör går Ian Lundins försvarsdoktor, **Per E Samuelsson**, hårt fram och ifrågasätter en hel del i Stephen Gatlueng Kouh vittnesmål. Samuelsson riktar in sig på trovärdigheten i Stephens vittnesmål genom att jämföra dem med vad han tidigare har sagt i förhör med den svenska polisen.

På flera punkter visar Samuelsson att

Stephens minnesbilder från tiden i Block 5A skiljer sig åt mellan de olika förhören. Det handlar till exempel om vilka datum en händelse har inträffat, eller vem han mötte var.

Per E Samuelsson ställer också en rad frågor om Stephens personliga relationer till några av de rebelledare som regeringsarmén försökte bekämpa. Samuelsson konstaterar att Stephen kommer från samma område som rebelledarna och att de tillhör samma Nuer-stam.

Stephen bekräftar detta. Han kände två av rebelledarna och berättar att de brukade prata med varandra när de sågs. Däremot förnekar han att han skulle ha varit i maskopi med dem. Han ska inte heller ha överlämnat någon hemlig information från Lundin Oil till rebellerna – något som Sudans underrättelsetjänst misstänkte

honom för efter att han hade slutat jobba på företaget.

Efter korsförhören är Stephen trött men samtidigt nöjd med att ha fått delge sitt vittnesmål för rätten. Tiden efter att han

+ OMSTRIDDA RAPPORTER

2010 PUBLICERADES RAPPORTEN *Unpaid Debt* av European Coalition on Oil in Sudan (ECOS). Enligt rapporten uppskattas 12 000 människor ha mist livet och 160 000 personer tvångsflyttats mellan 1997 och 2003. Rapporten anses ha bidragit till att förundersökningen mot Lundin Oil inleddes. Schneiters och Lundins försvar är dock kritisk till den och andra rapporter från människorättsorganisationer och anser att de har stora brister och inte bygger på verifierbara fakta.

OLJEFÄLTET. Arbetet pågick 2001 för fullt på företaget Lundin Oils oljeborrplats, knappt tvåtusen meter under marken finns stora resurser.

FOTO: PAUL HANSEN

”Jag har blivit torterad, arresterad och slagen. Jag har fortfarande problem i mitt bröst efter att ha blivit stucken av ett vasst metallföremål. Jag är inte frisk.

► slutade arbeta för Lundin har varit som en mardröm. Nu känner han för första gången att han har fått en viss upprättelse.

– Jag har blivit torterad, arresterad och slagen. Jag har fortfarande problem i mitt bröst efter att ha blivit stucken av ett vasst metallföremål. Jag är inte frisk. Men även om jag dör idag eller i morgon så har det varit viktigt att komma till den här rättegången, säger han.

Misstankarna om att han skulle ha samarbetat med rebellerna, som Samuelsson frågade om i korsförhöret, är sannolikt ett av skälen till att det gick så illa för honom. Sudans underrättelsetjänst misstänkte att han satt på graverande information från tiden som radiooperatör på Lundin och att han läckte den informationen till rebellledarna. Han menar att det var därför han skulle skrämmas till tystnad.

Långt senare, när han hade börjat tro att allt var över, knackade det åter på hans dörr. Stephen blev då kontaktad av några före detta kollegor som berättade att någon hade börjat utreda vad som hänt i Block 5A under konflikten och hur viktigt det var att han var lojal med Lundin Oil. Personerna sade att han skulle få mycket pengar om han var på oljebolagets sida och att ”inget dåligt skulle hända honom eller hans barn”.

ENLIGT STEPHEN STOD det efter en tid ändå klart för de tidigare kollegerna att han inte skulle samarbeta. Han fördes då till

UTMATTAD. Efter det långa vittnesförhöret i tingsrätten är Stephen Gatlueng Kouh trött, men vidhåller att det var företrädare för Lundin Oil som försökte tysta honom.

säkerhetstjänstens lokaler intill Khartoums flygplats där han anklagades för att ha läckt information till ”vita människor” och att han måste vara lojal med Lundin Oil, annars skulle han få stora problem.

Några dagar senare hämtades han igen och fördes bort, denna gång till ett hotell i Khartoum där en representant för Lundin åter försökte övertala honom att samarbeta, och sade att han skulle få ”allt han behöver” om han gjorde det.

Pressen från bolaget skrämde honom. Under en tid undvek han att åka till sitt hem eftersom han misstänkte att underrättelsetjänsten fortfarande sökte efter honom. När det visade sig stämna tog han sin tillflykt till ett flyktingläger där FN kunde hjälpa honom att lämna landet. Efter det har han och familjen levt med skyddad identitet utomlands. Stephen är helt säker på att det var Lundin som låg bakom försöken att tysta honom.

– Det var Lundin som gav stöd till regeringen och till andra organisationer för att tysta alla kritiker och tidigare anställda. Många andra vittnen har råkat ut för liknande saker som jag, säger han till Amnesty Press. ||||

Nr 3/2021 av AP handlade om anklagelserna mot Lundin Oil. Skanna koden och läs mer.

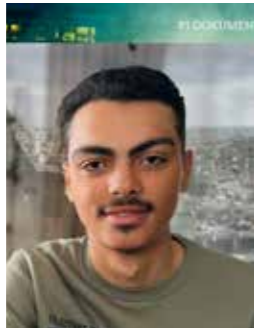

FILM
The Apprentice
Ali Abbasi

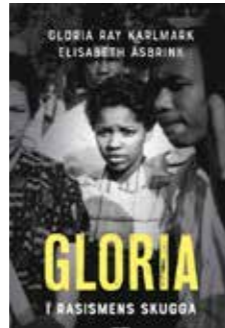
1 Har man inte fått nog av Donald Trump? Jo, men *The Apprentice* av svensk-iranska **Ali Abbasi** är en överraskande bra film. Den börjar i ett skitigt 70-tals New York och följer en ung **Donald Trumps** förvandling till fastighetsmagnat. I takt med att Trumps torn växer, krymper hans samvete. Något som både frun **Ivanka Trump** och mentorn **Roy Cohn** får smaka på. En snygg biopic som bjuder på skådespeleri i toppklass.

I takt med att Trumps torn växer, krymper hans samvete.

PODD
I krigets grepp: Svenska syskonen fast i Gaza.
Lama Alshehaby, SR

2 En bror och en syster, båda tonåringar, berättar stilla om hur de blev fast i krigets Gaza tillsammans med sin 4-åriga lillasyster; Om kampen för överlevnad, bristen på mat – och hur pappan dödas. När systrarnas namn äntligen står på listan över svenskar som får lämna Gaza, blir 16-åriga **Saheer** ensam kvar. Deras historia är fruktansvärd. Men som systemen säger: Jag vill berätta så att alla människor i Sverige får höra. Gör det!

FAKTABOK
Gloria – i rasismens skugga
Gloria Ray Karlmark & Elisabeth Åsbrink
Polaris

3 Idag är **Gloria Ray Karlmark** en svensk-amerikansk pensionär. 1957 var hon 14 år och en av de nio svarta studenterna som för första gången började på en "vit" skola i Little Rock, Arkansas. Hennes berättelse om soldaterna de möttes av, trakasserier och rädslan för att faktiskt dödas fogas in i en större berättelse om den amerikanska rasismens historia. *Gloria – i rasismens skugga* är en bok om att förändra historien, och det pris nio unga människor betalade.

IRA MALLIK

Angeläget i en fängslade tid

Roman *Sluten anstalt*
Fanny Klang, Ordfront

2033 ska kriminalvården ha plats för 33 000 fångar, mot dagens cirka 9 000. En roman om den svenska kriminalvården känns därför angeläget. 21-åriga **Jonna** tar jobb på anstalten Kockbacka. Den nervösa nykomlingen, och läsaren, drillas i förkortningar och rutiner, innan berättelsen tar fart. Den bygger på författarens egna erfarenheter från kriminalvården, och de är detaljerade. Det är också bokens poäng. *Sluten anstalt* handlar om systemet, om vad regler och rutiner gör med såväl fångar som vakter. Motstånd kan vara att ta ett extra knäckebröd, regelbrott att ha två låneböcker för mycket i cellen. Som roman är inte *Sluten anstalt* helt genomförd, men det är en effektiv berättelse om hur människan bryts ner när systemet töms på humanism.

FOTO: PTOFFOTO/TT

VÄRLDSNYHET. 1962 möttes Sherri Finkbine av ett pressuppbåd när hon landade i Sverige efter att ha nekats abort i USA.

Abortflykting som kom till Sverige

Sherri Finkbine landade i Sverige i augusti 1962. "Mamman här" stod det på en av löpsedlarna. Fallet med tv-kändisen och fyrabarnsmamman från USA som nekades abort i hemlandet, trots att fostret var skadat av läkemedlet *Neurosedyn*, var en världsnöhet. Nu stod hoppet till Sverige.

I boken *Sherri: Ett reportage om abort* berättar journalisten **Emelie Svensson** som om hon vore där. Scenerna där reportrar jagar paret Finkbine är dramatiska. Men den

riktiga dramatiken tar plats på Karolinska sjukhuset där Sherri tvingas gå igenom de sedvanliga utfrågningarna för att ta sig igenom nålsögat för en laglig abort.

I skildringen av den tortyrliknande väntan, rädslan och ifrågasättandet har boken sin största styrka. Inte minst när den varvas med nutida berättelser. Som när kvinnorna på en abortklinik i Alabama tvingas lämna väntrummet samma dag som *Roe v. Wade* upphävs 2022. Som när **Angela** och **Allie** reser till andra del-

stater, likt brottslingar på flykt, för att få abortvård. Svensson knyter effektivt ihop dåtid och nutid, Sverige och USA – och påminner om att när det gäller kvinnors rätt till sina kroppar finns inga garantier.

Sherri Finkbine kom att spela en viktig roll i den abortdebatt som ledde till fri abort i både Sverige och USA på 1970-talet. I dag heter hon **Sherri Chessen** och är över 90 år. Hon kallar det som nu sker i USA "ett krig mot kvinnorna" och hon är argare än någonsin.

ANNA DAHLQVIST

GRÖNT LJUS. USA:s utrikesminister Henry Kissinger och president Gerald Ford möter Indonesiens diktator Suharto den 6 december 1975. De ger klar- tecken för Indonesiens invasion av Östtimor. FOTO: WIKIMEDIA

FILMTIPS

Filmen *Balibo* från 2009 är en australisk biofilm om fem utländska journalister som mördades av Indonesien hösten 1975. Filmen har fått priser runt om i världen men förbjöds i Indonesien.

LÄSTIPS

Henry Kissinger inför rätta (Vertigo förlag) av Christopher Hitchens, som kom 2001, är en svidande anklagelse- skrift mot Kissingers verksamhet, bland annat i Östtimor.

SVEKET MOT ETT FOLK

DEN 7 DECEMBER 1975 var himlen ovanför Östtimors huvudstad Dili fylld av indonesiska fallskärmsoldater och från havet besköts staden av indonesiska krigsfartyg. Invasionsstyrkan genomförde urskillningslösa avrättningar och **Roger East** från Australien, den enda utländska journalisten på plats, mördades.

I den ockupation som pågick till 1999 beräknas minst 102 000 människor ha döats av våld eller sjukdom och svält i krigets spår. 1975 hade Östtimor drygt 600 000 invånare.

Den 6 december 1975 hade USA:s president **Gerald Ford** och utrikesminister **Henry Kissinger** vid ett möte i Jakarta med Indonesiens diktator **Suharto** gett klar- tecken för en invasion av Östtimor som sedan 1769 hade styrts av Portugal.

Indonesiens ockupation möttes av förståelse eller oin- tresse från FN:s generalsekreterare **Kurt Waldheim** och länder som USA, Ryssland, Australien och Japan. Hösten

1989 bröts dock tystnaden kring Östtimor när påven Johannes Paulus II höll mässa för 100 000 timorianer i Dili och kritiserade ockupationen. Den 12 november 1991 filmade utländska journalister Santa Cruz-massakern i Dili, när indonesiska styrkor öppnade eld under en begravning och dödade över 250 personer. 1996 gick Nobels fredspris till Östtimors biskop **Carlos Felipe Ximenes Belo** och **José Ramos-Horta**, som sedan 1975 varit motståndsrörelsens röst i världen.

Suharto tvingades avgå 1998 och Indonesien med- delade att en folkomröstning skulle tillåtas. Trots terror från pro-indonesisk milis kunde FN den 30 augusti 1999 organisera valet som gav Östtimor självständighet 2002.

José Ramos-Horta blev 2022 åter president. I Indo- nesien tillträdde ex-generalen **Prabowo Subianto** som president 20 oktober 2024. Han har anklagats för talrika övergrepp under Suhartos regim, däribland massaker i Östtimor.

ULF B ANDERSSON

VARJE ÅR UTFÄRDAR Amnesty International hundratals blyxtaktioner. Det kan handla om samvetsfångar som har fängslats, dödsdömda fångar inför en nära förestående

avrättning, flyktingar som vägras söka asyl eller hotad ytttrandefrihet. Amnesty Press väljer ut tre fall i varje nummer.

Dödsstraff blev långt fängelsestraff

 Den 24 septem- ber omvandlades den pensionerade läraren **Mohammad bin Nasser al-Ghamdis** dödsdom till ett 30 år långt fängelsestraff i Sau- diarabien. Han har fällts för terroristbrott efter att fredligt ha kritiserat det saudiska kungahuset och utrikespoliti- ken. Skriv på sociala medier.

SKRIV TILL:
Walid bin Muhammad Al-Sama'ani
Minister of Justice
Riyadh, Saudi Arabia
Postal Code 11472, P.O. Box 7775
Email: 1950@moj.gov.sa

Your Excellency,
While I welcome the news that the unjust death sentence against Mo- hammad bin Nasser al-Ghamdi has been commuted, I am distressed to learn that the appeals chamber has resented to 30 years in prison and that he remains in detention for his online expression.

Mohammad bin Nasser al-Ghamdi was convicted under counterterror- ism law, including for posts in which he criticized the Saudi King and Crown Prince and Saudi's foreign pol- icy which are views protected under his right to freedom of expression. He is not accused of any violent crime.

I urge you to immediately and unconditionally release Mohammad bin Nasser al-Ghamdi as he has been convicted solely for peacefully exercising his right to freedom of expression.

DATUM: Skriv före 13 maj 2025.

Nytt åtal för ställnings- tagande mot kriget

 Den ryska lokalpolitikern **Aleksei Gorinov** har suttit fängslad i två år för att ha brutit mot censurlagarna efter att ha sagt att ukrainska barn dödas i kriget under ett fullmäktigemöte 15 mars 2022. Nu åtalas han på nytt anklagad för att ha "berättigat terrorism". Båda lagarna används för att tysta dissidenter. Han har även blivit sjuk i fängelset.

SKRIV TILL:
Igor Viktorovich Krasnov
Prosecutor General of the Russian Federation
Office of the Prosecutor General
15a Bolshaya Dmitrovka Street
Moscow, 125993
Russian Federation

Dear Prosecutor General,
I am writing to express my deep concern regarding the case of Aleksei Gorinov, a former municipal councillor of the Krasnoselsky District in Mos- cow, who is serving seven years in prison, and is now facing an addition- al charge for merely exercising his right to freedom of expression.

Furthermore, Aleksei Gorinov's health has significantly deteriorat- ed while in detention. He has been repeatedly placed in a penal cell for minor infractions and denied adequate medical care.

I urge you to take all necessary steps in order to drop the charges against Aleksei Gorinov and overturn his previ- ous conviction, as well as release him immediately and unconditionally.

DATUM: Skriv före 31 december 2024.

Fängslad för sin musik

 Den uiguriska musikern **Yashar** avtjänar ett treårigt fängelsestraff i Kina för sin musik som publicerats på nätet, samt innehav av böcker på det uiguriska språket. Han dömdes i juni för extremism och illegalt innehav av extremt material som straff för att ha uttryckt sin kulturella identitet. I fängelset har han fått hälso- problem.

SKRIV TILL:
Party Secretary of Xinjiang
Ma Xingrui
479 Zhongshan Lu, Tianshan Qu,
Urumqi,
830041, Xinjiang Uyghur Autono- mous Region,
People's Republic of China

Dear Secretary Ma,
I am writing to express alarm over the conviction on 20th of June 2024 of Yashar (Yaxia'er Xiaohelaiti), a Uyghur songwriter and musician. He is cur- rently serving a three-year sentence in Wusu Prison, Xinjiang. I urge you to: Immediately and unconditionally release Yaxia'er Xiaohelaiti, also known as Yashar; Provide him with regular and adequate medical care, and ensure he is not subjected to torture or other ill-treatment; Ensure that Uy- ghur artists can express their identity without fear of persecution or arbitrary detention.

DATUM: Skriv före 1 mars 2025.

Ovanstående vädjandebrev med sammanfattning på svenska finns på amnestypress. se (längst upp i högra hörnet).

Hänt sedan sist

Foto: Nathalie Parra Jakupovic.

Malmö, 21 september:

Sedan 2010 har Barnvagnsmarschen samlat tiotusentals människor över hela Sverige för att stoppa mördardödligheten i världen. I år arrangerade RFSU Malmö Barnvagnsmarschen i samarbete med Amnesty, en manifestation för att uppmärksamma mördardödligheten. Årets tema var "Förlossningsvård i krig", ett smärtsamt och aktuellt ämne som väcker många känslor.

Foto: Hamdi Said (Amnesty Mediagrupp)

Göteborg, 26-29 september:

Det var full fart i Amnestys monter på Bokmässan i Göteborg: Boklotteri, scenprogram med tema Sapmí och aborträtten bland annat. Svenska författare läste ur Gazamonologerna och Sofi Oksanen intervjuades om sin bok "I samma flod - Putins krig mot kvinnorna.

Foto: Miriam Bratt

Stockholm, 2 september:

Personalen på Amnestys sekretariat använder kafferasten till att skriva vykort till USA för att uppmana amerikanska makt-havare att skydda aborträtten.

VI VILL VISA VAR VI STÅR

I början av maj i år var det dags för den svenska Grammisgalan. Inför galan hade poeten och författaren Amer Sarsour skapat en pin att ha på rockslaget tillsammans med Amnestys sekretariat. Den pryddes av en oliv på en olivkvist och står för omedelbart eldupphör i Gaza, och bars av Amer Sarsour och många andra artister och kända profiler både på scen och i minglet på Grammisgalan. När medierna rapporterade om olivkvisten och artisterna berättade om sina ställningstaganden var det många som vände sig till Amnesty för att få tag på sina egna pins. Att många ville visa att de tagit ställning i frågan var i sig ingen stor överraskning, men att lagret skulle sälja slut över en natt överraskade desto mer.

Det senaste året har kriget i Gaza engagerat många inom amnestyrörelsen och bland allmänheten, både i Sverige och i andra länder. Vecka efter vecka har människor samlats till protester och demonstrationståg i många städer. Allt för att makthavarna i världssamfundet ska agera för ett stopp på våldet mot civila i Gaza.

Engagemanget har synts även på de aktiviteter som ordnats för våra frivilligt engagerade berättar Agneta Khan, verksamhetsutvecklare för ungdomsaktivismen i svenska Amnesty.

– I slutet av sommaren hade vi en nordisk ungdomskonferens som det nordiska ungdomsrådet bestämde skulle ha Palestina- och Gaza-fokus. Det slutade med ett fortsatt samarbete där ungdomarna av sina respektive länders regeringar kräver att de ska erkänna Israels apartheid.

Foto: Aftonbladet

Med det budskapet gav sig ungdomsaktivister ut på Mynttorget i Stockholm för en manifestation den 8 november.

I november har även aktivistseminarier i både Malmö och Stockholm haft Palestinafokus. Där har man kunnat köpa t-shirtar, pins och klistermärken med fredsbudskap på. Genom att synliggöra frågan med kläder, pins och klistermärken vill man hålla liv i frågan och väcka diskussioner.

Intresset har även märkts tydligt på Amnestys onlinebutik. Både pins och T-shirtar har sålt slut efter bara ett par dygn då de lagts ut till försäljning och lagret har fått fyllas på. Delade bilder i sociala medier leder till ytterligare diskussion och opinionsbildning och det är tydligt att amnestymedlemmar och andra använder sina pins och t-shirtar för att sprida budskapet vidare. Vi vill visa var vi står. Inte bara i digitala rum utan i alla rum.

Olika sätt att stödja Amnesty

Du kan skriva under någon av våra aktioner på [amnesty.se/agerahub](https://www.amnesty.se/agerahub). Dela de rapporter, upprop och namninsamlingar som vi lägger upp på hemsidan bland vänner, kollegor, sociala medier och sammanhang där du träffar andra. Du kan bidra med pengar som finansierar våra utredningar, vårt påverkansarbete och vårt arbete med Amnestyfonden. Du kan engagera dig i en Amnestygrupp och jobba mer fokuserat med en fråga som intresserar dig. Du kan agera på egen hand. Varje insats gör skillnad — därför är du viktig för Amnestys arbete för mänskliga rättigheter. Tack!

STARTA EN EGEN INSAMLING

Det är enkelt och roligt. Starta din födelsedagsinsamling eller saml in pengar i samband med ditt bragdartaade maratonlopp på [min-insamling.amnesty.se](https://www.amnesty.se/min-insamling). Dela och inspirera ditt nätverk att stödja din insamling och se den växa i realtid.

BLI MÅNADSGIVARE VIA AUTOGIRO PÅ AMNESTY.SE

Genom att ge via autogiro går mer av din gåva direkt till ändamålet och ditt stöd gör stadig och långsiktig skillnad. Du väljer själv belopp och kan ändra eller avsluta när du vill.

VILL DU HÖJA DITT MÅNADSBELOPP?

Det är enkelt, snabbt och säkert gjort på www.amnesty.se/höj

STÖD AMNESTYS ARBETE MED EN GÅVA

Du kan alltid stödja Amnestys arbete via Swish **900 07 20** eller på [amnesty.se](https://www.amnesty.se) samt plusgiro **900072-0** och bankgiro **900-0720**.

INKLUDERA AMNESTY I DITT TESTAMENTE

Läs mer och skriv ditt testamente kostnadsfritt på [amnesty.se/testamente](https://www.amnesty.se/testamente)

HANDLA I AMNESTYBUTIKEN

Visa att du stödjer Amnesty genom att köpa hållbart producerade produkter till dig själv eller en vän i Amnestys webbutik på [butik.amnesty.se!](https://butik.amnesty.se)

Gör din röst hörd på årsmötet! Lär dig skriva en motion!

Välkommen till beredningskommitténs digitala utbildning den 16 december kl. 19.00.

Har du idéer om hur Amnestys arbete kan bli ännu bättre? Lär dig hur du skriver en motion till Amnesty Sveriges årsmöte som äger rum den 10–11 maj 2025.

Som ett led i sitt arbete med att förverkliga Amnestys medlemsdemokrati och stötta medlemmar i motionsskrivandet bjuder beredningskommittén in till ett digitalt utbildningstillfälle.

Under kvällen får du konkreta tips om vad du bör tänka på när du skriver en motion och hur du kan orientera dig i Amnestys organisation. Inga förkunskaper krävs!

Mejla bk@amnesty.se för att få en länk till utbildningstillfället.

BRÅKA FRÅN GRAVEN

Ta kampen mot förtryckare och orättvisor även efter din död. Skriv in Amnesty International i ditt testamente så hjälper vi dig att fortsätta kämpa för mänskliga rättigheter så länge det behövs.

Skriv ditt testamente kostnadsfritt online på [amnesty.se/testamente](https://www.amnesty.se/testamente)

SKANNA QR-KODEN OCH KOM DIREKT TILL WEBBSIDAN

AMNESTY
INTERNATIONAL

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

Vill du göra skillnad? Sök ett förtroendeuppdrag hos oss!

Världen står inför stora utmaningar och Amnesty Sverige behöver fler perspektiv och personer med olika erfarenheter som vill vara med och styra och leda framtidens Amnesty. Nu söker vi dig som är intresserad av ett givande ideellt förtroendeuppdrag i ett av våra olika förtroendeorgan.

Vi tar tydlig ställning för antirasism och jämlikhet. Genom att lyfta och förstärka andras röster strävar vi efter att bygga en ostoppar rörelse för mänskliga rättigheter – både i Sverige och globalt.

Vi söker nu kandidater till:

Sektionsstyrelsen

Styrelsen är svenska sektionens högsta beslutande organ mellan årsmötena och ansvarar för att säkerställa att organisationens verksamhet bedrivs i enlighet med organisationens vision, åtagande och grundläggande värderingar. Styrelsen ansvarar också för att den interna kontrollen är god och att verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt.

Till sektionsstyrelsen söker vi

- » Fyra ordinarie ledamöter (väljs på två år)
- » Två suppleanter (väljs på ett år)

Amnestyfondens styrelse

Amnestyfonden ger bistånd till människorättsförfvarare och stöd till bland annat organisationer som dokumenterar kränkningar av mänskliga rättigheter. Amnestyfondens styrelse ansvarar för att fonden arbetar enligt stadgar och andra styrdokument. Styrelsen ansvarar också för fondens ekonomi och verksamhet.

Till fondstyrelsen söker vi

- » Fyra ordinarie ledamöter (väljs på två år)
- » Tre suppleanter (väljs på ett år)

Granskningskommittén

Granskningskommitténs uppdrag är att granska sektionens arbete, förvaltning och beslut vilket kräver god förmåga att utvärdera mål och resultat samt förmåga att ha ett helhetsperspektiv.

Till granskningskommittén söker vi

- » En ordinarie ledamot (väljs på två år)
- » En suppleant (väljs på ett år)

Beredningskommittén

Beredningskommitténs uppdrag är att stötta medlemmar att formulera motioner till årsmötet och att löpande ta emot förslag från medlemmar, se till att de hamnar i rätt forum och följa upp att förslagen tas omhand och besvaras fram till nästa årsmöte.

Till beredningskommittén söker vi

- » En ordinarie ledamot (väljs på två år)
- » En suppleant (väljs på ett år)

Valberedningen

Valberedningen arbetar för föreningens utveckling och förnyelse genom att förbereda de val av förtroendevalda som görs på Amnesty Sveriges årsmöte. Valberedningen föreslår kandidater till sektionsstyrelsen, Amnestyfondens styrelse, granskningskommittén, beredningskommittén och valberedningen.

Till Valberedningen söker vi

- » Tre ordinarie ledamöter (väljs på två år)
- » En suppleant (väljs på ett år)

Vilken kompetens och erfarenheter som efterfrågas hos kandidaterna framgår i den behovsrapport som finns på www.amnesty.se/valberedningen Du kan även skanna QR-koden. På webbsidan finns också mer information om hur du kandiderar själv eller nominerar någon annan.

Har du frågor? Kontakta valberedningen: vb@amnesty.se

Nomineringsstopp för valberedningens förslag till Amnesty Sveriges årsmöte 2025 är den **19 januari**.
Förtroendeuppdragen tillsätts på årsmötet som äger rum på **Hallunda Folkets Hus** den **10–11 maj 2025**.

KÖP AMNESTYS KALENDER TILL NÄSTA ÅR

amnesty.se/kalender

AMNESTY
INTERNATIONAL

HANDLA PÅ [BUTIK.AMNESTY.SE](https://butik.amnesty.se)

HANDLA I AMNESTYBUTIKEN

- ✓ Hållbart producerade produkter
- ✓ Bidrar till Amnestys arbete för mänskliga rättigheter
- ✓ Perfekta att ge bort
- ✓ Visar att du tar ställning

T-shirt med
amnestyljuset
249 kr

Små saker att
använda själv eller
att ge till en vän på
[butik.amnesty.se!](https://butik.amnesty.se)

Buff 79 kr

Stickers 69 kr

Pin med olivkvist
80 kr

Aldrig har det varit så generöst att vara ego

Två saker kommer att hända när du köpt din Postkodlott.

1. Du bidrar garanterat till en bättre värld, tack vare Amnesty International och andra viktiga organisationer som varje år delar på överskottet från Postkodlotteriet.
2. Du har chans att vinna tillsammans med dina grannar.

Välkommen till postkodlotteriet.se för att läsa mer och köpa din Postkodlott.
Åldersgräns 18 år. Stödlinjen.se. Lottpris 180/kr mån.

'An exceedingly Merry Christmas to you, my dutiful son!' shouted Karl-Bertil's father, who had sampled the mulled wine. 'The tree's ready!' said his mother. 'Isn't it beautiful? Come along, Tyko, put the star on the top!'

This was the honour reserved his father every Christmas. Proudly he climbed onto a chair and fastened the large, glittering star to the top. It cost 14.50 but he had brought it home free of charge from his department store.

To much hilarity and good cheer the ham was eaten in the bosom of the family.

After the meal Karl-Bertil said: 'Excuse me, but I must think about my sack of parcels now.' He had given a lot of thought to the formulation of that sentence because you mustn't lie to your parents at Christmas. And his sentence wasn't a lie - he really was thinking about his sack.

'You poor lad, let me get the car and drive you,' said his father.

'Out of the question, Tyko. You've been drinking mulled wine,' said his mother.

Karl-Bertil drew a sigh of relief. 'In that case, here's a tenner for a taxi,' said his father, full of generosity brought on by the mulled wine.

'Thank you father, how kind,' said Karl-Bertil, who ordered a taxi and then went down to cellar where his father stored his Santa Claus costume.

He took it with him, lugged the sack to the taxi and told the driver: 'Take me to the slams!'

The driver looked in the mirror as if he might be dealing with a prospective robber. However, Karl-Bertil's presentable exterior and honest face reassured him and he drove to the miserable slum area that existed in the city at the time this story took place.

Karl-Bertil got out with his sack, paid the taxi driver, walked into a porch and put on his father's rather oversized Santa Claus costume. Then he set off on his humanitarian Christmas expedition.

The streets were practically deserted. One or two family men who had been to wish a Merry Christmas to a few other family men were weaving their way home full of Christmas spirit. Karl-Bertil walked up to one of them.

'Have you got any deserving children at home?'

The driver looked in the mirror as if he might be dealing with a prospective robber. However, Karl-Bertil's presentable exterior and honest face reassured him and he drove to the miserable slum area that existed in the city at the time this story took place.

Karl-Bertil got out with his sack, paid the taxi driver, walked into a porch and put on his father's rather oversized Santa Claus costume. Then he set off on his humanitarian Christmas expedition.

The streets were practically deserted. One or two family men who had been to wish a Merry Christmas to a few other family men were weaving their way home full of Christmas spirit. Karl-Bertil walked up to one of them.

'Have you got any deserving children at home?'

**THE STORY OF
KARL-BERTIL
JONSSON'S
CHRISTMAS EVE**

**DIE GESCHICHTE VON
KARL-BERTIL
JONSSONS
HEILIGEN ABEND**

**LA VIGILIA
DI NATALE
DI KARL-BERTIL
JONSSON**

OMTYCKT PRESENT TILL UTLÄNDSKA VÄNNER

Varje julafton sedan 1975 samlas svenskar och normän framför tv:n för att titta på Karl-Bertil Jonssons julafton - en animerade film av Per Åhlin med Tage Danielssons text från boken *Sagor för barn över 18 år*.

Nu finns boken med Per Åhlins bilder på engelska, tyska och italienska utgiven av Trollboken AB. www.trollboken.se/karlbertil

Finns på Utbildningsstaden, Adlibris och Bokus och i bokhandeln.

Vid köp på Utbildningsstaden går 10 kr till stadsmissionen.

STYRELSENS HÖRNA

Generationer av aktivister som står kvar när det blåser

I november förra året fick jag ett brev från en vän till min pappa. Just då befann jag mig i en rätt vilsen och identitetssökande period efter att ha avslutat ett förtroendeuppdrag som spänt över sex år. Vem var jag ens när jag inte längre arbetade för fred, demokrati och mänskliga rättigheter tillsammans med andra?

Brevet handlade om min pappa. Han dog innan jag ens fyllt fem och mina minnen av honom är få och numera rätt bleka. Det mesta jag vet om honom är vad andra berättat. I brevet beskrevs han som en person med civilkurage som strävade efter rättvisa och sanning och som ofta stack ut hakan, oavsett sammanhang. Han slutade aldrig tro på allas rätt att bli lyssnade på i samhällsdebatten, oavsett makt eller status. Vännern skrev att han såg likheter mellan mig och pappa och det gjorde mig både omskakad och rörd men även skamsen. För visst hade jag stuckit ut hakan för fred och rättvisa, men inte längre. Min ork hade tagit slut.

Min pappa hette Anders. Det är tydligen det vanligaste namnet på en chef i Sverige och även min pappa var privilegierad, men hade svårt att förlika sig med det. En av de anekdoter jag hört flest gånger om honom var att han ville skänka delar av ett arv han fått till Amnesty. Det landade inte helt bra i de mer konventionella delarna av hans familj, tydligen, och jag vet inte om han någonsin verkställde sin plan eller lät sig övertalas att låta bli. Men han var engagerad Amnesty-medlem från tidiga tjugooårsåldern fram till sin död och i början av 2000-talet gick jag också med. Ett självklart steg för någon som ville stå upp för mänskliga rättigheter under det så kallade "kriget mot terrorismen". Men mitt steg då blev aldrig längre än så.

När jag två månader efter brevet om min pappas civilkurage fick frågan av en vän om jag inte borde

kandidera till Amnesty Sveriges sektionsstyrelse fanns inga undanflykter, tvärtom var svaret på frågan självklart. Det går inte att vänta på att energin ska återvända i en tid där allt fler anser att mänskliga rättigheter är villkorade. Där rasism, fascism och populism göds och får näring av varandra. I en tid där det civilsamhälle som utgör demokratins ryggrad, saboteras och marginaliseras och människorättsaktivister hatas och hotas.

Fan va stolt du varit nu pappa, tänkte jag förstås den där varma majdagen i Hallunda när jag valdes in som ledamot i Amnesty Sveriges sektionsstyrelse. Men framför allt slogs jag av hur många medlemmar på mötet som antingen ärvt sitt engagemang från far- och morföräldrar eller rent av varit med sedan Amnesty Sverige bildades för 60 år sedan. För att inte tala om alla unga som plockat upp facklan och bär den vidare. Jag blev varse hur stark, skarp, spretig, modig och uthållig rörelsen är.

Äntligen får jag återigen jobba för förändring tillsammans med andra. Kraften och energin från såväl tidigare som nuvarande medlemmar blir ett vindskydd som gör det lättare att stå kvar när det blåser. Som ger energi och kraft att fortsätta stå upp för det självklara. Eftersom vi gör det tillsammans. Så länge det krävs.

Agnes Hellström,
Vice kassör i sektionsstyrelsen

POSTTIDNING B

Avsändare:
Amnesty International
Box 4719
116 92 Stockholm

Begränsad eftersändning.
Vid definitiv eftersändning återsänds
försändelsen med den nya adressen
på baksidan (ej adressidan):

ANNONS

Rätten att fredligt protestera är en grundpelare i ett demokratiskt samhälle

Den utgör ett medel för politiskt engagemang och har en tydlig roll i att skapa och forma vår framtid i en värld som brinner. Därför är den rätten också så viktig att försvara!

Var med oss i kampen genom att agera för Neth Nahara, Joel Paredes, Maryia Kalesnikava och Kyung Seok Park i kampanjen Skriv för frihet:

amnesty.se/agera

